

Tartu noorte teadlikkus Tartu Linna Noortevolikogust

LÕPPARUANNE

Robert Derevski, Kats Kivistik, Kirill Jurkov

Uuring: Tartu noorte teadlikkus Tartu Linna Noortevolikogust

Uuringu autorid: Robert Derevski
Kats Kivistik
Kirill Jurkov

Uuringu teostaja: Balti Uuringute Instituut

Tellija: Tartu Linnavalitsus

Balti Uuringute Instituut

Lai 30
51005 Tartu
Tel 699 9480
ibs.ee

DOI: <https://doi.org/10.23657/smqn-nb44>

SISUKORD

SISSEJUHATUS JA METOODIKA	4
TULEMUSED	6
Üldinfo	6
Noorte osalus avalikus elus	8
Tagasiside Tartu Linna Noortevolikogule.....	17
TLNV töö arendamine	22
KOKKUVÕTE JA SOOVITUSED	34

SISSEJUHATUS JA METOODIKA

Uuring koosneb kahest uurimisperioodist. Esimene uurimisperiood oli 2021. aastal, mil uuriti küsitlusega Tartu noorte teadlikkust Tartu Linna Noortevolikogust.¹ Aruanne peegeldab teise ehk 2022. aasta küsitluse tulemusi. Esimese perioodi küsitluse järel viis Tartu Linnavalitsus koostöös Tartu Linna Noortevolikoguga (TLNV) sisse vajalikud muudatused ja ettepanekud.

Kuigi teise perioodi küsitlus on oma sisu ja küsitlusankeedi poolest esimesega peaaegu identne, on kahe küsitluse läbiviimise eesmärgiks muu hulgas vaadelda elluviidud ettepanekute mõju ning võrrelda kahe aasta uuringu tulemusi. Samuti tehti ankeedis pisimuudatusi, nt lisati TLNV-s toimunud tegevuste alla uusi valikuvariante. Õpiti ka eelmise aasta vigadest: TLNV-d puudutavad küsimused liigutati küsitluse ette ja huvitegevuste küsimused, mis olid 2021. aastal esimese ploki küsimused, selle järele, kuna paljud vastajad katkestasid 2021. aastal vastamise, jõudmata TLNV-d puudutavate küsimuste juurde.

Küsitluse sihtrühmaks olid 7–26-aastased Tartus elavad ja/või õppivad noored. Sel korral laiendati küsitluse sihtrühma, et kaasata kõiki Tartu noori, keda noorsootöö tegevused puudutavad. Küsitlus oli vastajatele avatud 9. maist kuni 13. juunini. Küsitlus oli avatud vastamiseks lisaks eesti keelele ka vene keeles. Küsitluskutset levitati Tartu linna ametlike kanalite kaudu, 9. mail korraldataval Euroopa päeval (TLNV üles seatud telgis), sotsiaalmeedias (Noorsooteenistuse ja TLNV Facebooki lehekülgedel, TLNV Instagramis), ülikoolide infokirjas ning infolistides (noorsootöö, huvijuhtide ja õpilasesinduste infolistides). Samuti aitasid levitamisele kaasa TLNV liikmed.

Küsitlusele vastamist alustas 278 inimest, neist 144 täitis küsimustiku lõpuni. Metodoloogilise muudatuse ja andmete korrastamise tulemusena jäeti sisse veel 43 poolelijäänud ankeeti, mille tulemusi sai statistika tarbeks kasutada². Kokku kasutati andmeanalüüsis 187 vastaja tulemusi.

¹ Uuringu aruanne I on kättesaadav siin: <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/2022/01/TLNV-aruanne.pdf>

² Siinkohal võeti arvesse poolikuid vastuseid, mis peaaegu kõik katkesid esimese ehk TLNV ploki küsimuste järgselt.

Kuigi eelmisel aastal eemaldati statistilisest analüüsist väikse arvu tõttu alla 14-aastaste ja üle 20-aastaste vastajate andmed, siis sel aastal, arvestades, et nooremaid ja vanemaid vastajaid oli rohkem, jäeti vastavate vanuserühmade vastused analüüsi. Seega analüüsiti aruandes kõikide vastajate andmeid koos, kuid statistiliseks selguseks ja eelmise aastaga võrdluseks, jagati nooremad ja vanemad vastajad eraldi lõigeteks (alla 14-aastased, 14-20-aastased ja üle 20-aastased).

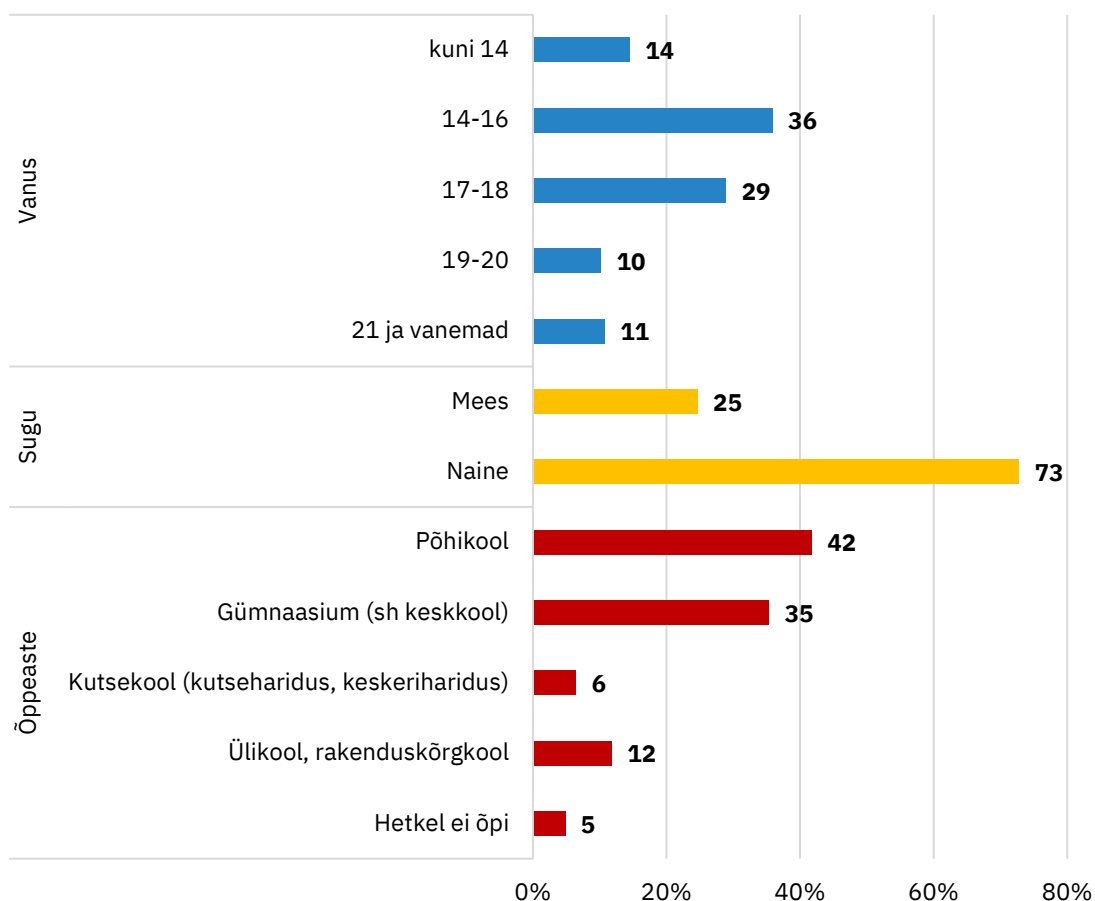
Veebiküsitluse tulemusi valideeriti ja täiendati rühmaaruteludega. Selle raames toimus kaks rühmaarutelu Tartu linna noortega, milles osales kokku kuus noort vanuses 13–17 aastat. Üks osalenud noortest oli endine TLNV liige, kes aitas rikastada arutelu oma kogemuste ja teadmistega TLNV tööst.

Järgnevates uuringu peatükkides tutvustatakse uuringu andmekogumise ja -analüüsi tulemusi. Esimeses peatükis on kirjeldatud uuringu üldiseid tulemusi, millele järgneb teine peatükk kokkuvõtete ja soovitustega.

TULEMUSED

Üldinfo

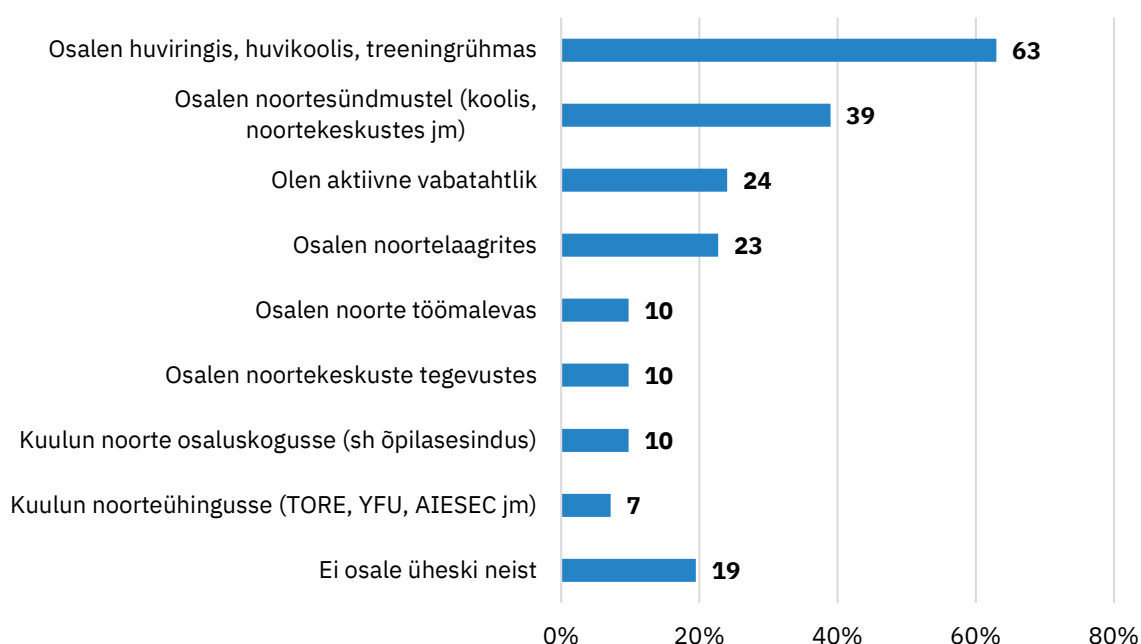
Ankeedi lõpuni täitnud 187 vastaja seas oli 25% meessoost ja 73% naissoost. 2% vastajatest märkis oma sooks „muu“ ning need vastused jäeti soopõhistest võrdlustest välja. Kuni 14-aastaste osakaal küsitluses oli 14%, 14–16-aastaseid oli 36%, 17–18-aastaseid 29%, 19–20-aastaseid 10% ning üle 20-aastaseid 11%. Suurem osa vastajatest õpib põhikooli- või gümnaasiumiastmes. 12% vastajatest omandab kõrgharidust ja 6% kutse- või keskeriharidust. 5% vastajatest on kas vahetusaastal või katkestanud õpingud isiklikel põhjustel.

Joonis 1. Sihtrühm taustatunnuste järgi 2022 (%)

Sihtrühma huvid ja osalus tegevustes

Järgnevalt on lühidalt kirjeldatud küsitluse sihtrühma tausta. 2021. aastal osales kõige suurem osa vastajatest huviringide ja -koolide tegevustes ning noortesündmustel. Palju osaleti ka vabatahtlikus tegevuses ja laagrites. 2022. aastal on tegevuste jaotus populaarsuse alusel sarnane ja vastajate seas on aktiivsemaid noori sel korral enam. Nii osalevad noored kõige enam huviringides ja -koolides (63%) ning noortesündmustel (39%). Rohkem vastajaid osaleb aktiivselt vabatahtlikus tegevuses (24%) ja noortelaagrites (23%). Samuti on vähem neid, kes ei osale üheski tegevuses (eelmisel aastal 27%, sel korral 19%).

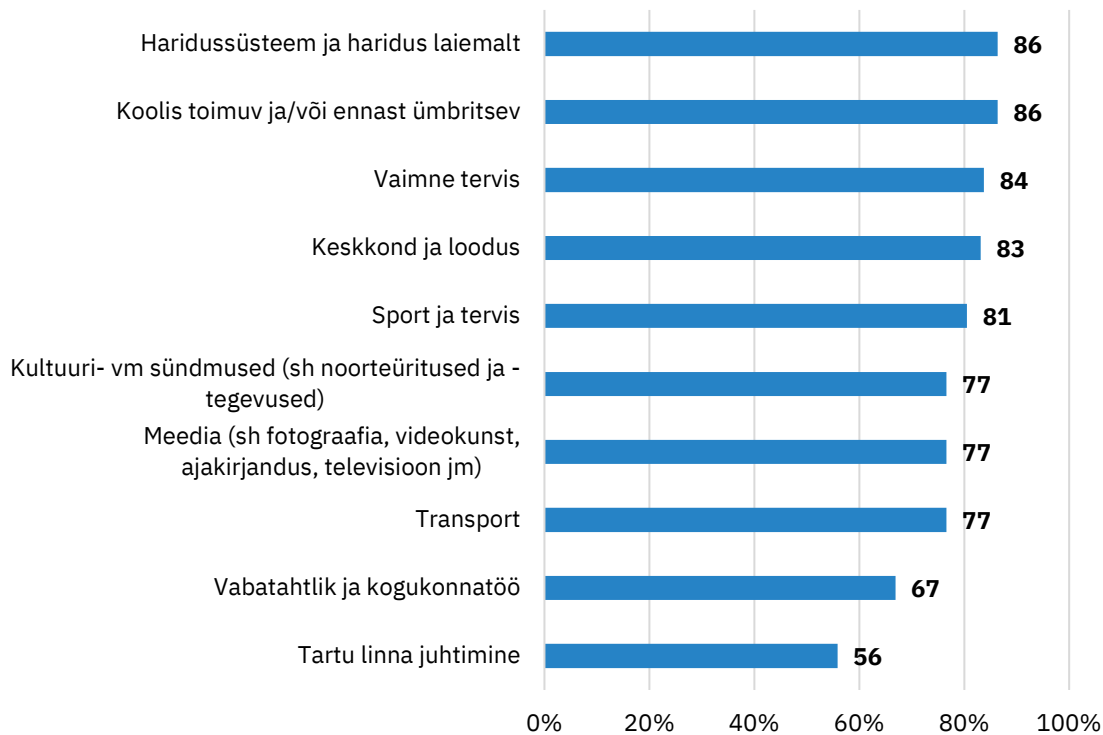
Joonis 2. Vastajate osalus erinevates noortele suunatud tegevustes 2022 („Millistes noorsootöö tegevustes osaled?“) (%)

Aktiivsed olid ka fookusgrühmaintervjuudes osalenud noored, kellest paljud kuulusid õpilasesindusse või noorteühingusse ja osalesid erinevatel noortesündmustel. Intervjuudes osalejad pidasid enamasti oluliseks aktiivne olemist, kuna see annab neile võimaluse osaleda erinevatel üritustel, luua uusi kontakte ja rääkida kaasa organisatsioonide tegevustes. Neid tegevusi peeti omakorda oluliseks nii kogemuste saamisel kui ka tulevaste karjäärivalikute tegemisel.

„Minu elu põhieesmärk praegu on koguda kogemusi ja mälestusi. Ma teen täiesti kõike, mis ette juhtub, mis vähegi köidab või huvitab, ka enesearenguks ja selleks, et aru saada, kes ma olen või mis ma teha tahan, sest mul pole kindlat eesmärki, et ma saan arstiks. See on lihtsalt enda avastamise teekond,

avab uksi minu jaoks ja mõtlen kõikidest nendest asjadest, et see on nagu linnuke CVs minu jaoks.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Kui vaadata noori huvitavaid teemasid, siis kõige enam kõnetavad neid haridussüsteem (86%) ja koolis toimuv või neid ümbritsev (86%). Sellele järgneb vaimne tervis (84%), keskkond ja loodus (83%) ning sport (81%). Võrreldes eelmise aastaga, mil keskkond ja loodus oli kõige enam kõnetavaks teemaks, on see langenud pisut madalamale, kuid siiski kõnetab suuremat osa noori. Sel aastal lisandus valikuvariantidesse ka vaimne tervis, mida sooviti näha juba eelmisel aastal ning mis tulemuste põhjal kõnetab küllaltki suurt arvu noori. Tartu linna juhtimine on jätkuvalt kõige vähem kõnetavaks teemaks (56%) ja oli populaarsuse poolest viimasel kohal ka eelmisel aastal.

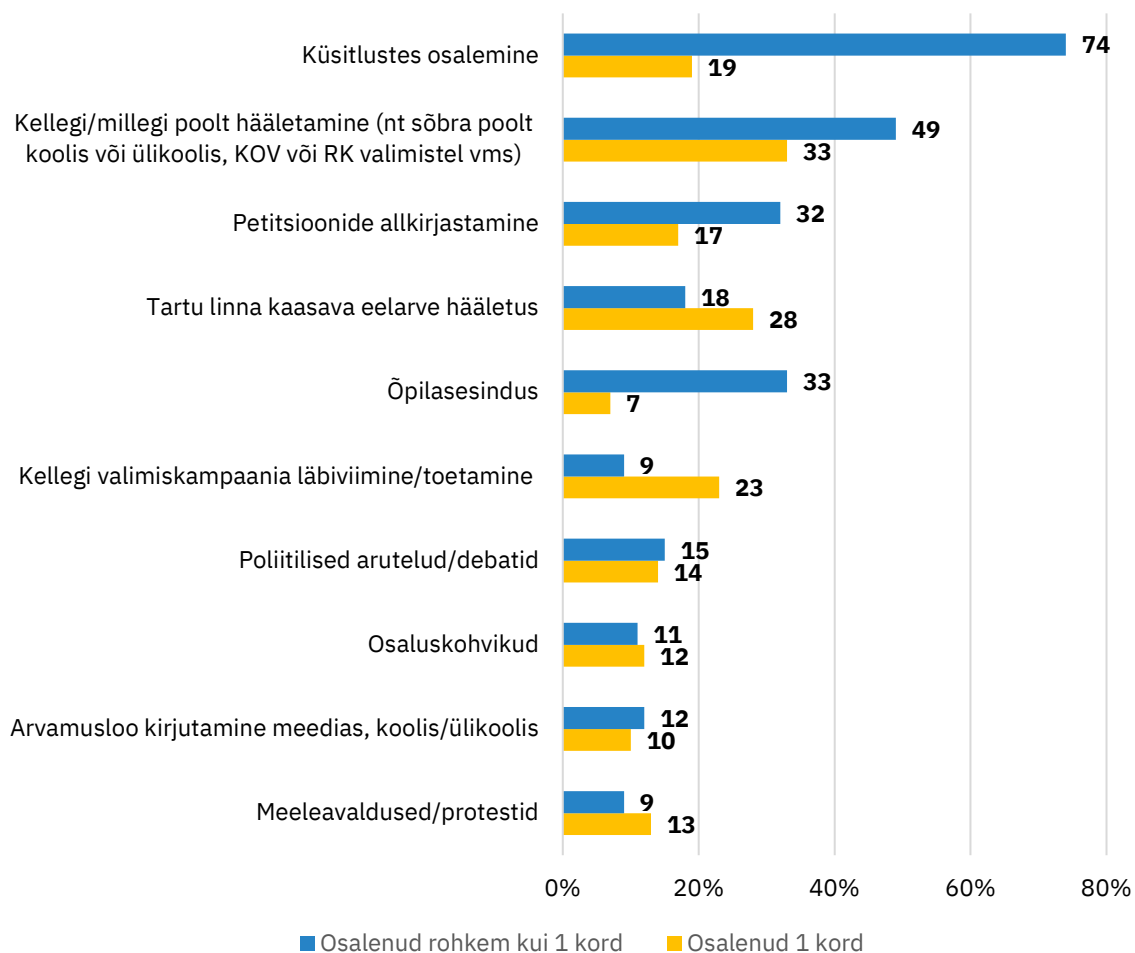

Joonis 3. Vastajaid kõnetavad või pigem kõnetavad teemad 2022 („Mis Sind etteantud teemadest kõige rohkem kõnetavad“) (%)

Noorte osalus avalikus elus

Sarnaselt eelnevale uuringule noorte teadlikkusest TLNV-st paluti vastajatel märkida, mis viisil nad on osalenud avalikus elus ja/või oma arvamust avaldanud. Küsimuse mõte on selgitada välja, milline on vastajate taust ja kui palju nad huvituvad TLNV-ga seotud teemadest ning kui aktiivselt mõtlevad kaasa ühiskondlikel teemadel. Küsitluse tulemused on välja toodud joonisel 4. Etteantud teemadest märgiti kõige sagedamini küsitluses osalemist (91% vastanutest on teinud seda vähemalt ühe korra), hääle andmist valimistel

(82%) ja petitsioonide allkirjastamist (49%). Vähim märgiti osalemist meeleavaldustel või protestidel (22%), arvamustoo kirjutamist meedias või oma koolis (22%) ja osaluskohtvike külastamist (23%).

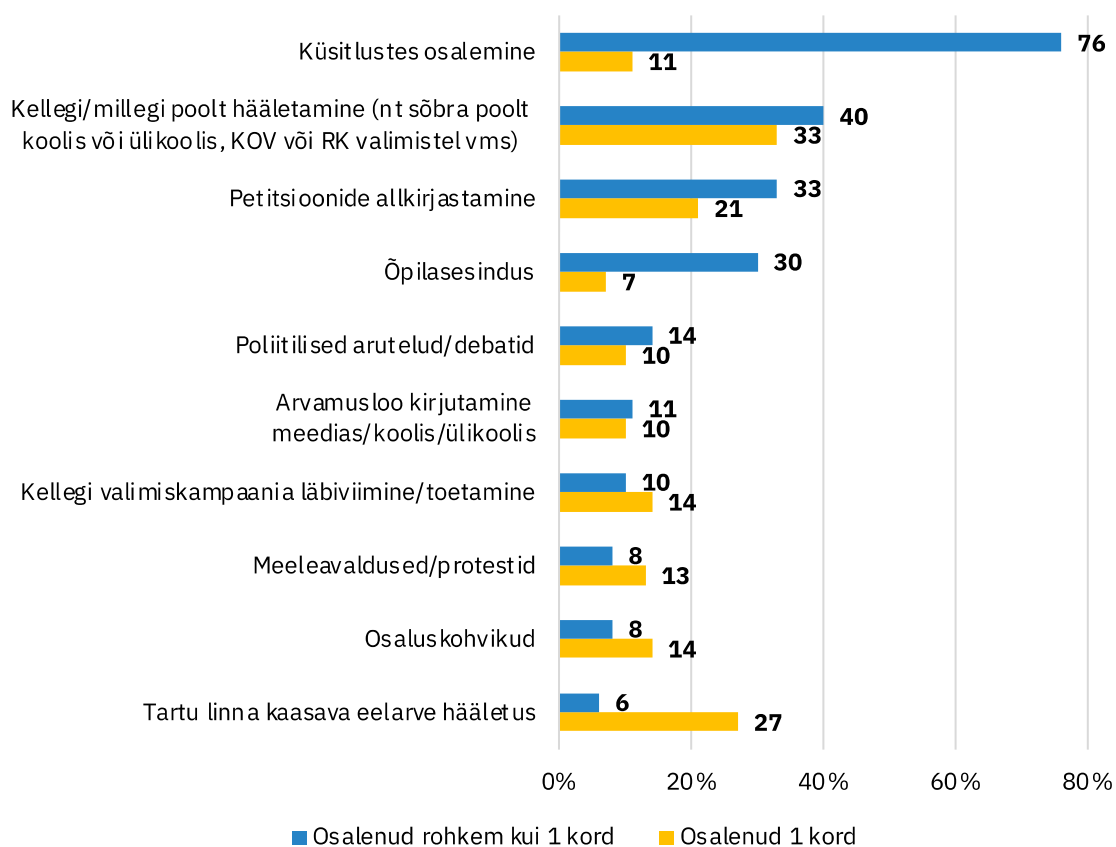
Joonis 4. Avalikus elus osalemine ja arvamuse avaldamine viimase aasta jooksul 2022 („Palun märgi kõik sobivad variandid, milles oled viimase aasta jooksul osalenud ja/või oma arvamust avaldanud.“) (%)

Fookusrühmaintervjuudes osalenud noored seletasid väikest osalust näiteks protestides ja meeleavaldustel sellega, et teemad ei ole kõnetanud. Samuti on asi olnud paljuski julguses.

„Ma arvan, et ma pigem ei julgenud või ei näinud suurt vajadust enda jaoks protestidel osaleda.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Kui võrrelda teise küsitlusvooru tulemusi esimesega, siis tulemused on võrdlemisi sarnased (vt ka joonis 5). Enim märgitud kategooriad on täpselt samad ja erisusi esimese ja teise küsitlusvooru tulemustes erinevate osalusvormide lõikes oli samuti vähe. Joonisel 6 on näidatud kolm kategooriat, mille vahel on erinevus kahe küsitlusvooru lõikes suurim.

Nendeks on osalemine Tartu linna kaasava eelarve hääletamisel (vahe 13 protsendipunkti), kellegi/millegi poolt hääletamine valimistel (9) ja kellegi valimiskampaania toetamine (8).

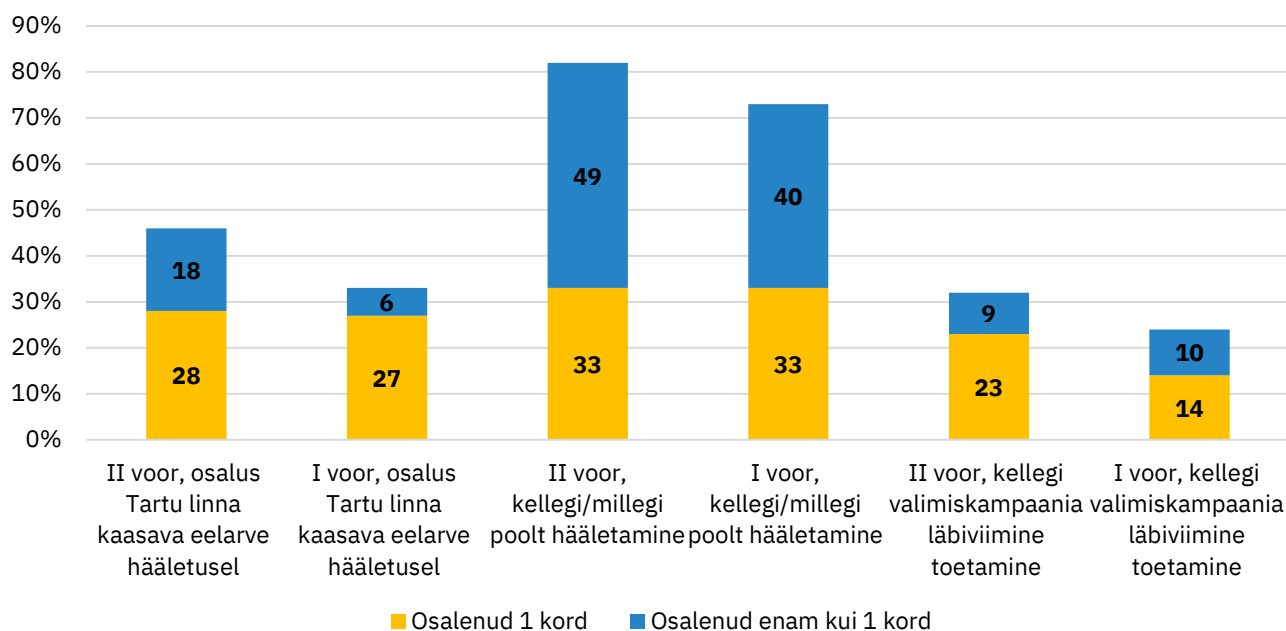
Joonis 5. Avalikus elus osalemine ja arvamuse avaldamine viimase aasta jooksul 2021 („Palun märki kõik sobivad variandid, milles oled viimase aasta jooksul osalenud ja/või oma arvamust avaldanud.“) (%)

Seega võib öelda, et mitte üheski valdkonnas ei olnud esimese vooru vastajad aktiivsemad kui teise vooru omad, pigem vastupidi, mis võib samuti viidata tulemuste paranemisele.

Kui vaadata viise, kuidas noored tahaksid kohalikus elus kaasa rääkida, siis enim nimetatakse neid viise, kus on ka osaletud. Nendeks on näiteks küsitlustes osalemine, valimistel hääletamine ja petitsioonide allkirjastamine. Kõige suurem vahe ilmneb huvis osaleda Tartu linna kaasava eelarve hääletusel (huvi 31 protsendipunkti võrra kõrgem kui osalemine), osaleda osaluskohvikutes (30), kirjutada arvamuslugu (26) ja toetada või viia läbi kellegi valimiskampaaniat (24). Kui kaasava eelarve hääletamisel hääle andmist võib piirata elukoht rahvastikuregistris³, siis teised tegevused on seotud info või võimaluste

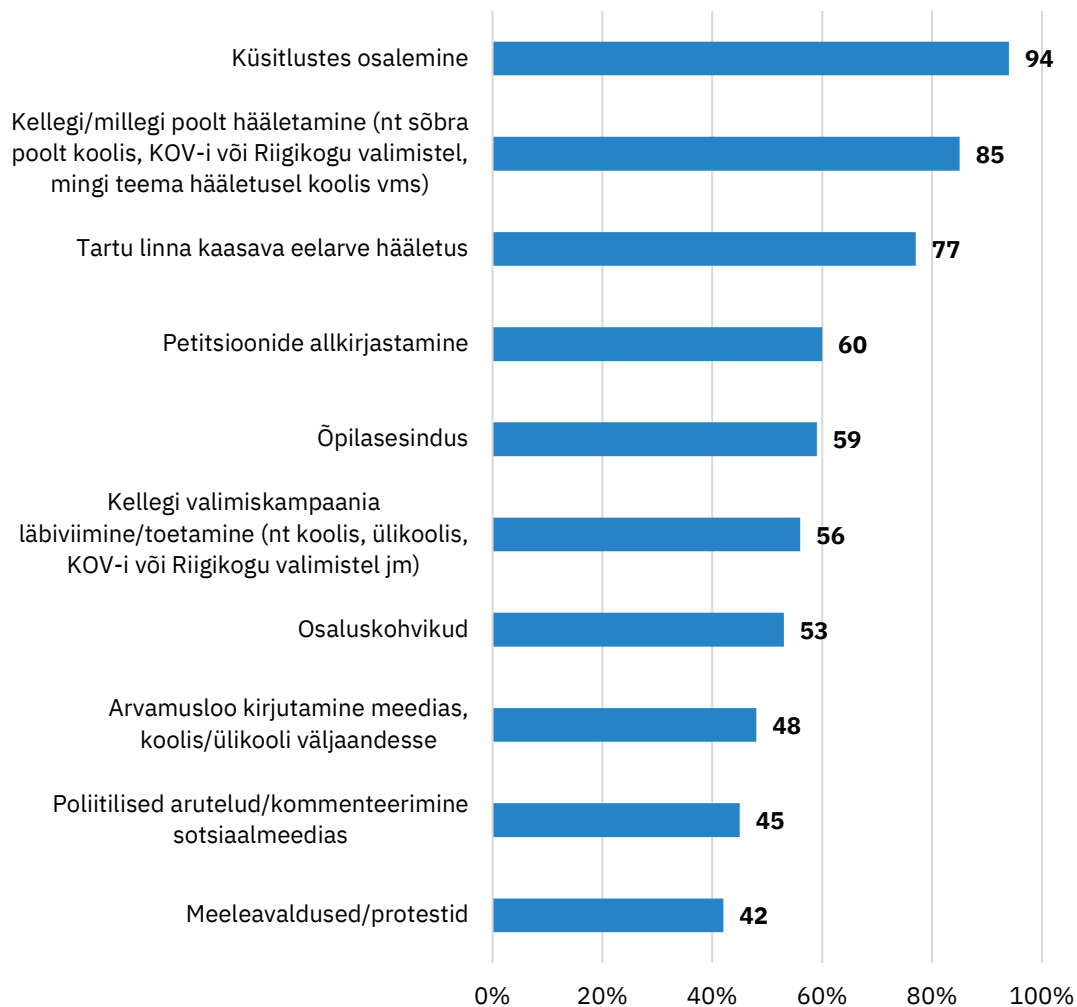
³ Tartu kaasava eelarve rahvahääletusel saavad osaleda ainult inimesed, kelle elukohaks rahvastikuregistris on märgitud Tartu või kes õpivad Tartu üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses.

puudumisega. Näiteks ei pruugi noortel osaluskohtvike kohta lihtsalt infot olla või ei leia arvamust avaldamiseks sobivat kanalit.

Joonis 6. Avalikus elus osalemine ja arvamuse avaldamine viimase aasta jooksul kahes küsitlusvoorus („Palun märgi kõik sobivad variandid, kus oled viimase aasta jooksul osalenud ja/või oma arvamust avaldanud.“) (%)

Ühtlasi, kui võrrelda esimese ja teise küsitlusvooru tulemusi selles lõikes, mil viisil tahetakse kohaliku elu kujundamises osaleda, ilmneb mõnes valdkonnas märkimisväärne kasv. Neist selgeim on huvi osaleda Tartu kaasava eelarve hääletusel (18 protsendipunkti enam käesoleval aastal), millele järgnevad huvi osaleda osaluskohtvikes ja kirjutada arvamust (mõlemad 8 protsendipunkti enam käesoleval aastal). Huvi langemist ei toimunud üheski valdkonnas, seega saab öelda, et teise küsitlusvooru tulemused viitavad pigem suuremale huvile kohalikus elus kaasärääkimise vastu.

Joonis 7. Viisid, kuidas soovitakse kohalikus elus kaasa rääkida 2022 („Palun märki viisid, kuidas sooviksid kohaliku eluolu kujundamisel osaleda/kaasa rääkida“) (%)

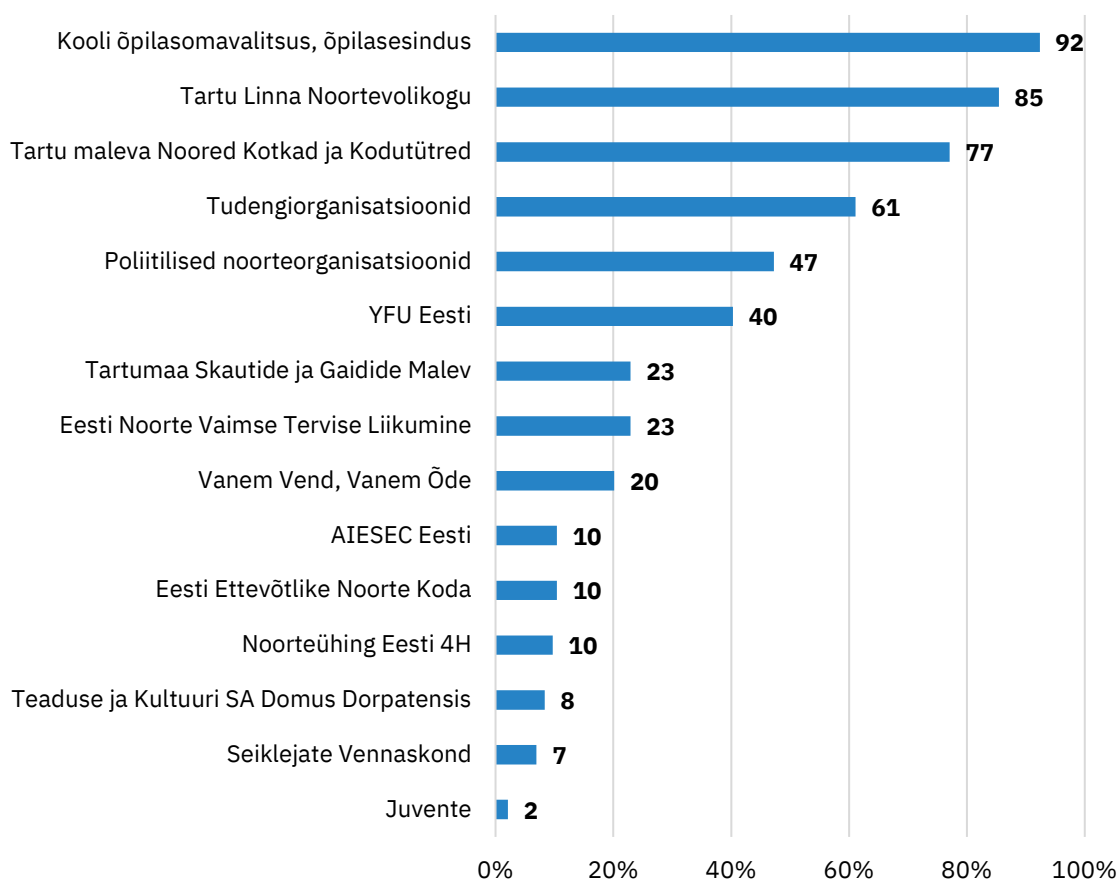
Fookusrühma aruteludel küsiti noortelt samuti, kas nad tunnevad, et neil on võimalused Tartu elus osaleda. Arvati, et neid võimalusi pigem on.

„Jah, näiteks Tartu kaasava eelarve hääletus. Oli ka noori, kes hääletasid ja nende arvamus luges. Niiet pigem jah. Pluss saab osaleda erinevatel üritustel.“
(Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Kokkuvõttes võib öelda, et esimese ja teise küsitlusvooru vahel on mõningal määral kasvanud nii osalus erinevates tegevustes kui ka huvi osalemise vastu. Ühtlasi on märgata, et mõnede tegevuste puhul on huvi oluliselt suurem kui tegelik osalus, mis võib viidata nii sellele, et info ei jõua noorteni, kui ka näiteks sellele, et neil ei ole võimalust mõne tegevuse (nagu näiteks arvamusloo avaldamise) tegemiseks. Samuti võib see lihtsalt jääda ettevõtlikkuse puudumise taha.

Osalus ja teadlikkus noorteorganisatsioonide tööst

Noorte huvidest ülevaate saamiseks uuriti vastajate teadlikkust noorteorganisatsioonide tööst ning osalust neis. Kõige enam olid noored teadlikud kooli õpilasmavalitsustest ja õpilasesindustest (92%), samuti oli vastajatele hästi teada TLNV olemasolu (85%). Ka noorkotkaste ja kodutütarde organisatsioon olid noorte seas küllaltki tuntud (77%), millele järgnesid tudengiorganisatsioonid (61%). Natuke alla poolte olid teadlikud poliitilistest noorteorganisatsioonidest (47%) ja YFU Eestist (40%). Vastajad tõid iseseisvalt esile ka JEF Eesti ja FFF Eesti.

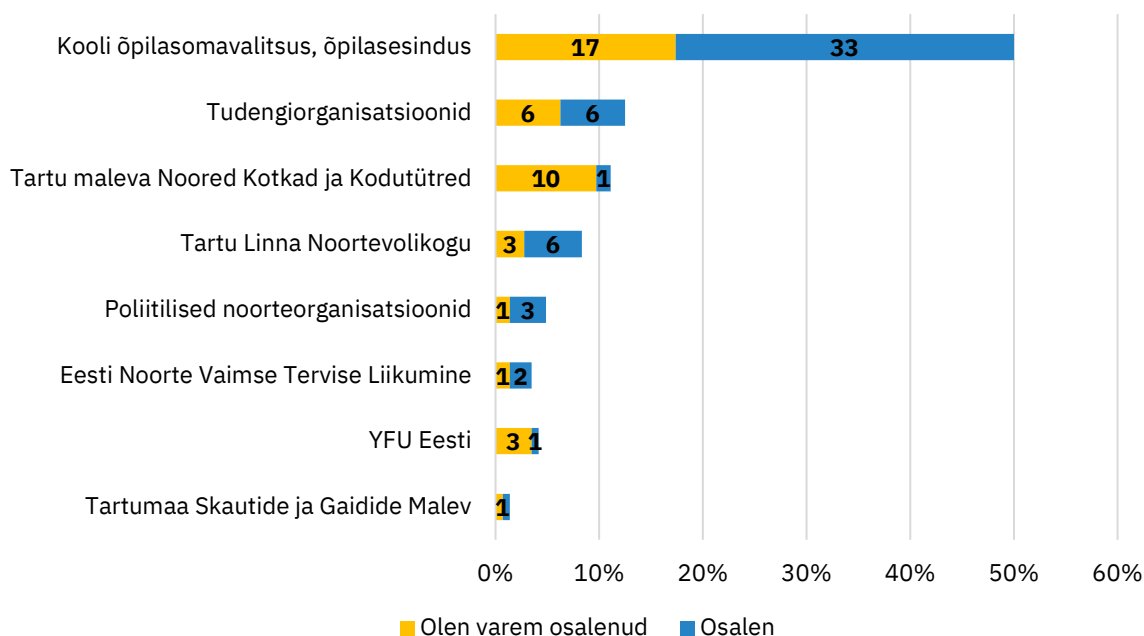

Joonis 8. Sihtrühma teadlikkus noorteorganisatsioonide tööst 2022 („Millistest järgmistest noorteorganisatsioonidest oled kuulnud või oled teadlik?“) (%)

Suur teadlikkus TLNV-st võis sel korral olla mõjutatud ka sellest, et küsitlusele vastasid muu hulgas TLNV liikmete sõbrad ja tuttavad, kes võivad olla keskmiselt teadlikumad TLNV-st. Samuti levitasid TLNV liikmed küsitlust Euroopa päeva raames korraldataval üritusel, kus olid üles pandud TLNV telk ja bännerid. Küll aga on see seos kaudne ja ebapiisav lõplike järelduste tegemiseks.

Osalus noorteorganisatsioonide töös oli valdavalt õpilasmavalitsuste ja -esinduste keskne. Nii oli suure ülekaaluga kõige enam noori seotud just nende tööga nii varasemalt

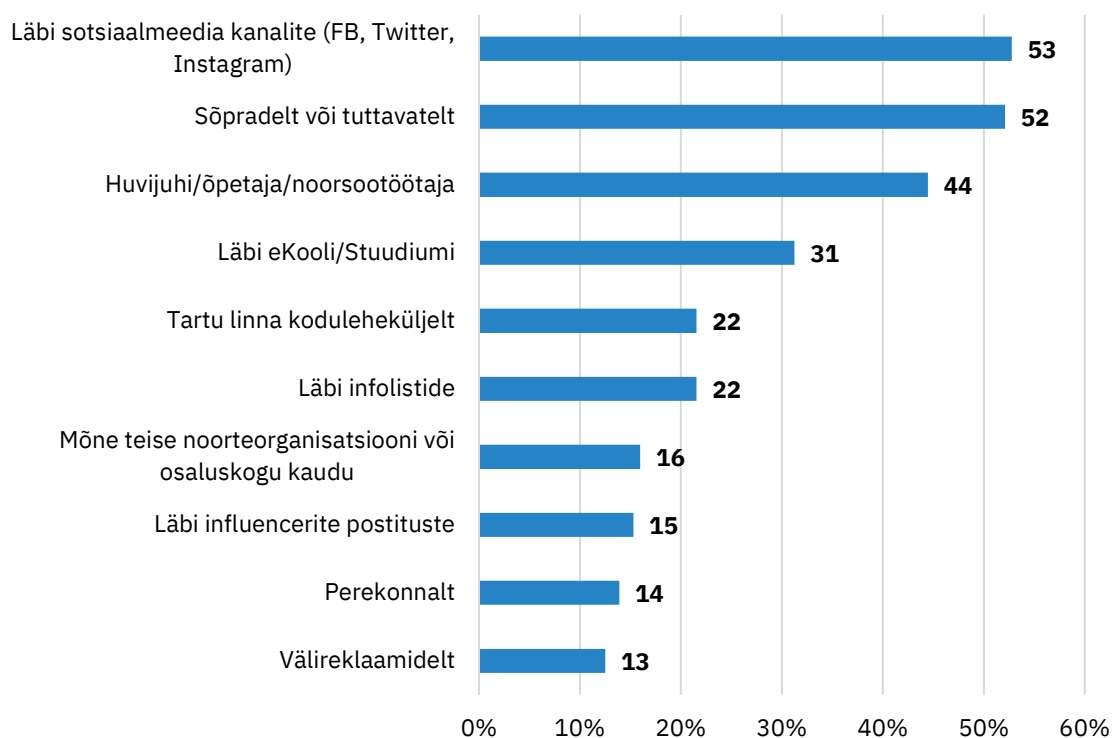
kui ka praeguse seisuga (17% osales varem ja 33% osaleb praegu). Populaarsuselt teine osalusviis olid tudengiorganisatsioonid (6% osales varem ja 6% osaleb praegu), millele järgnesid Noored Kotkad ja Kodutütred. Seega on noortele kõige kättesaadavamad just nende õppeasutusega seotud organisatsioonid. Tasub mainida, et kuna kõige enam vastajaid olid põhikooli- ja keskkooliealised, siis rohkemate tudengite kaasamisel oleks tõenäoliselt olnud ka tudengiorganisatsioonides osalenud noorte osakaal suurem.

Joonis 9. Vastajate osalus noorteorganisatsioonide töös 2022 („Kas oled osalenud või osaled mõne nende noorteorganisatsioonide töös või tegemistes?“) (%)

Vastajatelt küsiti ka, mis motiveerib neid osalema noorteorganisatsioonide töös. Pooled vastajad arvasid, et sealsed tegevused pakkusid neile huvi. Oluliseks hinnati ka soovi ise midagi ära teha (35%), rääkida kaasa oma kodukoha/kooli/ülikooli arengus (31%) ning arendada seal õpetatavaid oskusi (31%). Kõige vähem mainiti osalemise põhjustena õpetajate ja vanemate soovitusel (8% ja 3%) ning lähedust kodule (7%). Muu vastusevariandi valinud vastajad märkisid, et õpilasesindusse satuti juhuslikult, kuna klassis oli tarvis leida kaks vabatahtlikku ja tegevustes osaledes sai osa tasuta koolitustest.

Joonis 10 kajastab infokanaleid, mille kaudu vastajad noorteorganisatsioonide töö kohta infot saavad. Enamik saab infot sotsiaalmeedia (53%) ning sõprade ja tuttavate kaudu (52%). See tulemus on pisut erinev eelmise aasta tulemustest, mil populaarseimaks infokanaliks oli huvijuhi/õpetaja/noorsootöötaja levitatav info ja sotsiaalmeedia paiknes kolmandal kohal. Küll aga on muud tulemused ootuspärased: eKool ja Studium paiknevad jätkuvalt neljandal kohal (31%) ning vähem populaarsed on Tartu linna koduleht (22%) ja infolistid (22%). Pisut populaarsemaks on sel korral ka suunamudijate postitused, mida kasutab infokanalina 15% vastajatest (6% eelmisel aastal). Vähempopulaarseks on muutunud välireklaamid (13% sel aastal ja 18% eelmisel aastal).

Joonis 10. Viisid, kuidas vastajad saavad infot noorteorganisatsioonide tegemiste kohta 2022 („Kelle või mille kaudu saad noorteorganisatsioonide töö kohta infot?“) (%)

Sotsiaalmeedia olulisust rõhutati ka rühmaaruteludes. Seda peeti oluliseks nii erinevate ürituste kui ka noorteorganisatsioonide töö kohta info saamisel. Mainiti ka seda, et isegi kui sotsiaalmeedias olev info ei jõua noorteni otse, siis jõuab see nende tuttavateni, kes omakorda räägivad neile.

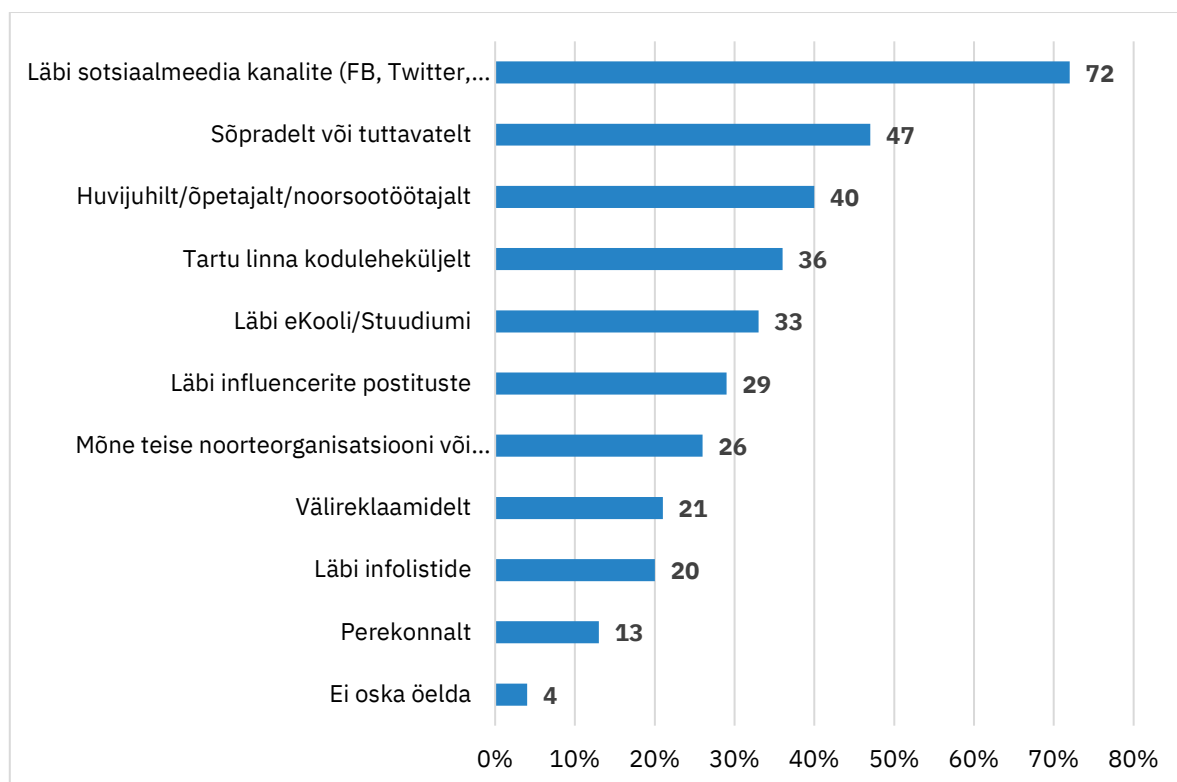
„Sotsiaalmeedia on kindlasti kõige suurem koht, kust jõuavad meieni need asjad. Ja isegi võib-olla kui mitte otse, siis niimoodi, et keegi sõber näeb.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Küsi ka selle kohta, mis kanalite kaudu noored sooviksid infot saada. Kõige sagedamini eelistatud kanaliteks olid sotsiaalmeedia (72% vastajatest) ning sõbrad ja tuttavad (47%). Võrreldes esimese küsitlusvooriga oli teises voorus mõnevõrra kõrgem huvi sotsiaalmeedia kaudu info saamise vastu. Kui esimeses küsitlusvoorus soovis selle kaudu infot saada 55% vastajatest, siis teises voorus oli selleks vastajate osakaaluks 72%. Teiste kanalite vastu oli huvi seevastu samaväärne või väiksem. Kõige suurem erinevus tuli välja noorte huvis saada infot TLNV kohta huvijuhi, õpetaja või noorsootõtaja käest (esimeses küsitlusvoorus 56%, teises 40% vastajatest).

Kuigi küsitluse tulemused näitavad, et suur osa noori eelistab infot saada just sotsiaalmeediast, eelistavad mõned noored pigem just alternatiivseid kanaleid. Nii toodi rühmaaruteludes välja, et kogu info jõuab nendeni niigi peamiselt telefonist ja see mõjub väsitavalt. Seetõttu usutigi, et kõik alternatiivsed infokanalid on pigem teretulnud.

„Jah, see sotsiaalmeedia reklaam töötab, aga see ei ole väga meeldiv. Me saame ise ka aru, et oleme enda telefonide külge aheldatud, aga kui asjad käivad nii, siis Sa ei saa end lihtsalt ära eraldada.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

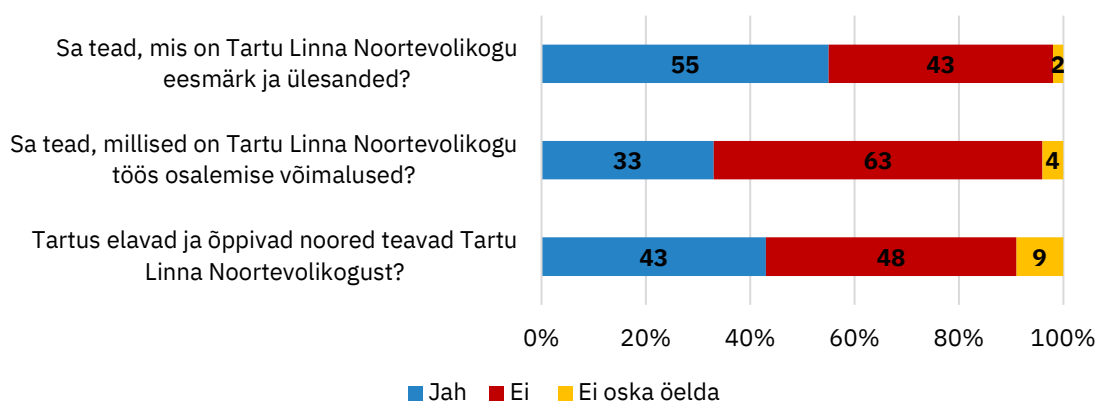
Kui vaadata nende kahe vastusevariandi valimist vanuserühmade lõikes, siis huvijuhtide, õpetajate ja noorsootöötajate käest soovisid infot saada just nooremad vastajad (8–13-aastaste seas valis selle variandi 70% vastajatest, 14–15-aastaste seas 54% ja 16-aastaste seas vaid 22%). Sotsiaalmeedia on seevastu populaarsem just vanemate vastajate seas, olles 8–13-aastaste seas kõige madalam (48%). Vanemate vastajate jaoks oli see aga eelistatav (14–15-aastaste seas valis variandi 72%, 16-aastaste seas 79%, 17-aastaste seas 81%, 18-aastaste seas 74%, 19-20-aastaste seas 84% ja 21-aastaste ning vanemate seas 65%). Sellest võiks eeldada, et TLNV tegevusi populariseerides peaks mõtlema sihtrühma peale: eriti noorte huvilisteni jõuab paremini huvijuhi, õpetaja või noorsootöötaja kaudu, vanemateni aga sotsiaalmeedias.

Joonis 11. Kanalid, mille kaudu soovitakse TLNV kohta infot saada 2022 („Kelle või mille kaudu eelistaksid saada infot Tartu Linna Noortevolikogu kohta?“) (%)

Tagasiside Tartu Linna Noortevolikogule

Järgnevalt vaatleme tagasisidet, mis laekus Tartu Linna Noortevolikogu kohta. Sarnaselt esimesele küsitlusvoorule küsiti ka teises küsitlusvoorus tagasisidet Tartu Linna Noortevolikogule. TLNV-ga seotud küsimused moodustasid suure osa küsimustikust ja nendele paluti vastata kõikidel vastajatel, kaasa arvatud neil, kes TLNV-st teadlikud ei olnud. Esimesena aga küsitigi noortelt, kui teadlikud nad TLNV tegevusest on (joonis 12). Selgub, et 55% leiab, et nad teavad TLNV eesmärkide ja ülesannete kohta. Ligi kolmandik (33%) vastajatest teab TLNV-s osalemise võimalustest. 43% vastajatest aga arvab, et Tartus elavad ja õppivad noored teavad TLNV-st.

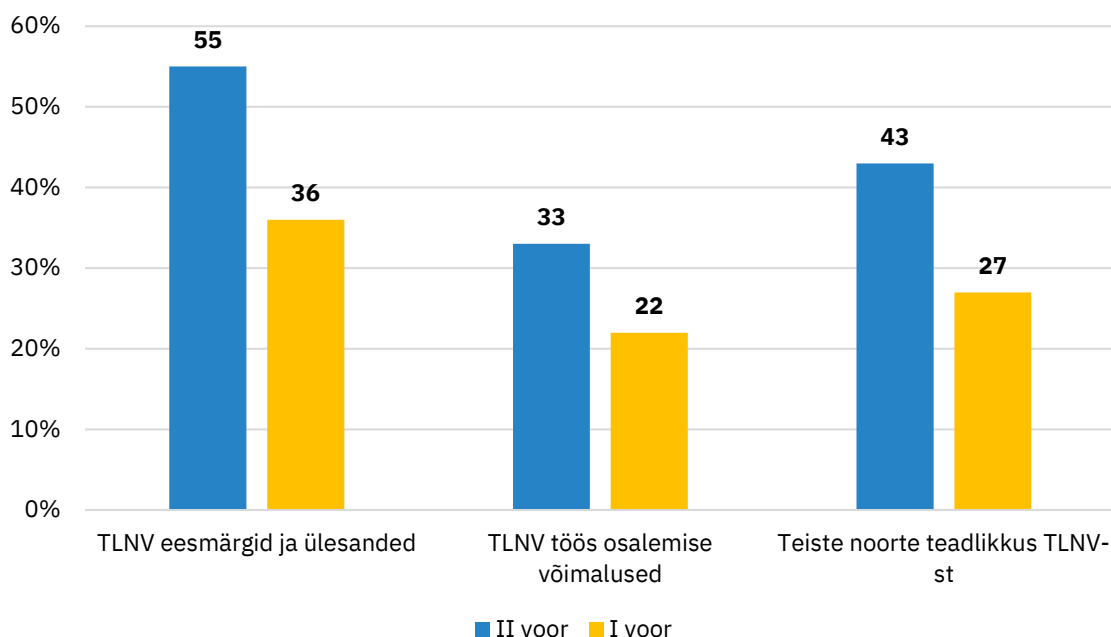

Joonis 12. Vastajate teadlikkus ja hinnang TLNV aspektidele 2022 („Kas Sa arvad, et...“) (%)

Võrreldes esimese küsitlusvooru tulemustega (joonis 13) on selgelt näha, et vastajad on TLNV-ga seotud aspektidest teadlikumad ja usuvad ka seda, et Tartu inimesed teavad organisatsiooni tegevusest rohkem. Vastajate osakaal, kes arvab, et nad teavad TLNV eesmärgi ja ülesannete kohta, on teises küsitlusvoorus 19 protsendipunkti võrra kõrgem kui esimeses (55% teises küsitlusvoorus vs 36% esimeses). Teadlikkus TLNV töös osalemise võimalustest on aga teises küsitlusvoorus 11 protsendipunkti ehk poole võrra (33% vs 22%) paranenud, jäädes siiski endiselt võrdlemisi väikseks. Huvitava asjaoluna selgus, et teises küsitlusvoorus osalejad arvasid märkimisväärselt sagedamini ka seda, et Tartus elavad ja õppivad noored teavad TLNV-st (43% vs 27%).

Fookusrühma arutelus osalenud noorte seas leidis nii neid, kes polnud otseselt teadlikud TLNV tööst ja eesmärkidest kui ka neid, kes olid sellega hästi kursis. Küll aga osati sõltumata teadmistest pakkuda, et TLNV eesmärk on esindada noorte arvamust, pakkuda ja edastada noorte mõtteid, kuidas võiks Tartu elu paremaks teha. Samuti arvati, et TLNV pakub, mida võiks linnas noorte jaoks teha ja korraldada ning aidata noortel osaleda linnaelus. Seega, sõltumata teadmistest TLNV-st, osati TLNV nime järgi oletada, mida esinduskogu teha võiks. Teadmisi TLNV-st võrreldi ka teadmistega KOV-ist ja Riigikogust – valimas küll käiakse, aga täpseid tegevusi ei teata.

*„See [TLNV tegevus] panebki veits mõtlema Eesti poliitika peale, et kas täiskavanutega on ka samamoodi, et tegelikult ikka väga ei tea, mis seal tehakse, aga kui valimised tulevad, siis on kõik valmis enda häält andma“
(Tartu noor, fookusrühma arutelu)*

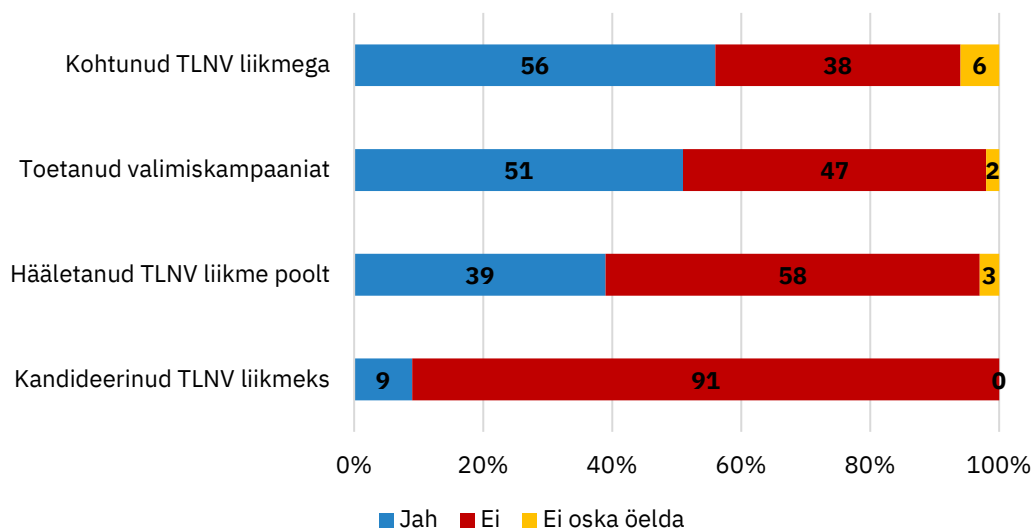
Joonis 13. Vastajate teadlikkus ja hinnang TLNV aspektidele kahes küsitlusvoorus („Kas Sa arvad, et...“) (%)

Järgmisena küsiti vastajatelt, mil viisil nad on TLNV töös osalenud. 56% vastajatest märkis ära, et nad on kohtunud mõne TLNV liikmega. Ligi pooled vastajatest (51%) on toetanud valimiskampaaniat. Veel üheks sageli valitud variandiks oli TLNV liikme poolt hääletamine, mida on teinud 39% teises küsitlusvoorus osalenutest. 9% vastajatest on ka ise TLNV liikmeks kandideerinud. Teisi variante, nagu nt mälumängus või osaluskohtvikutes osalemist, märgiti oluliselt vähem, vaid mõned üksikud korrad.

Rühmaaruteludes mainiti küll seda, et TLNV liikmete poolt hääletatakse tihti siis, kui kandideerib mõni hea tuttav, kuid see pole kindlasti ainsaks kriteeriumiks. Oluline on ka see, et samastutakse kandidaatide valimislubadustega.

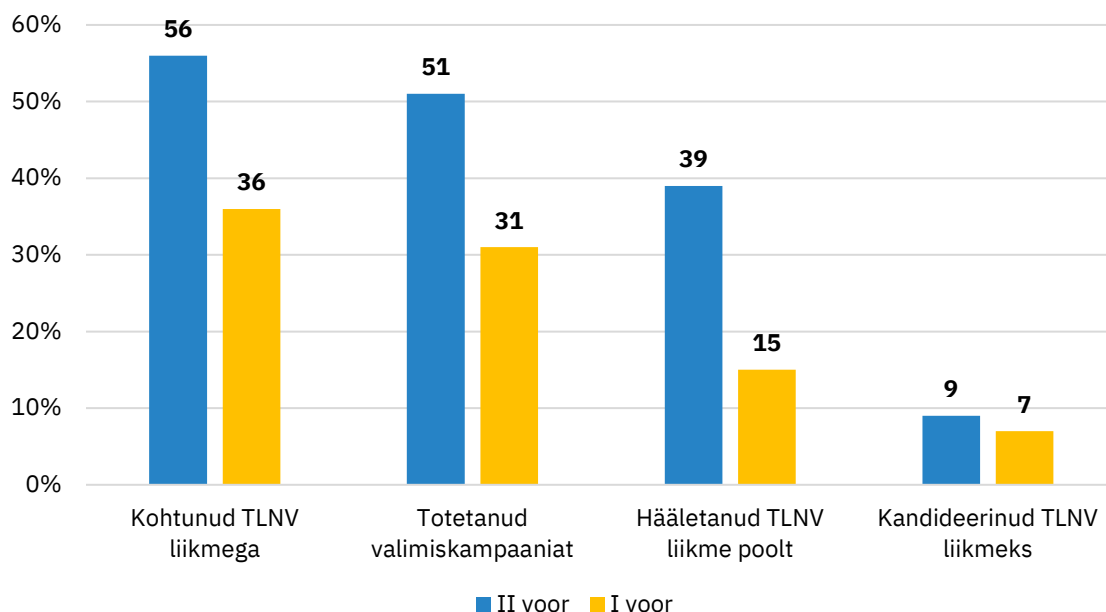
„Mul oli mitu inimest tutvusringkonnast, kes panid kirja, et „minge valima“ ja siis ma läksin sinna [valima] ja pooled näod olid tuttavad. Lõpuks mul tegelikult jäigi täitsa hääletamata, sest ma ei suutnud valida. Aga päris sõbra järgi nii küll

ei vali, et kui on hea sõber. Ma ikka lugesin kõik valimislubadused läbi enne, kui ma otsustasin otsustusvõimetuks jääda.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

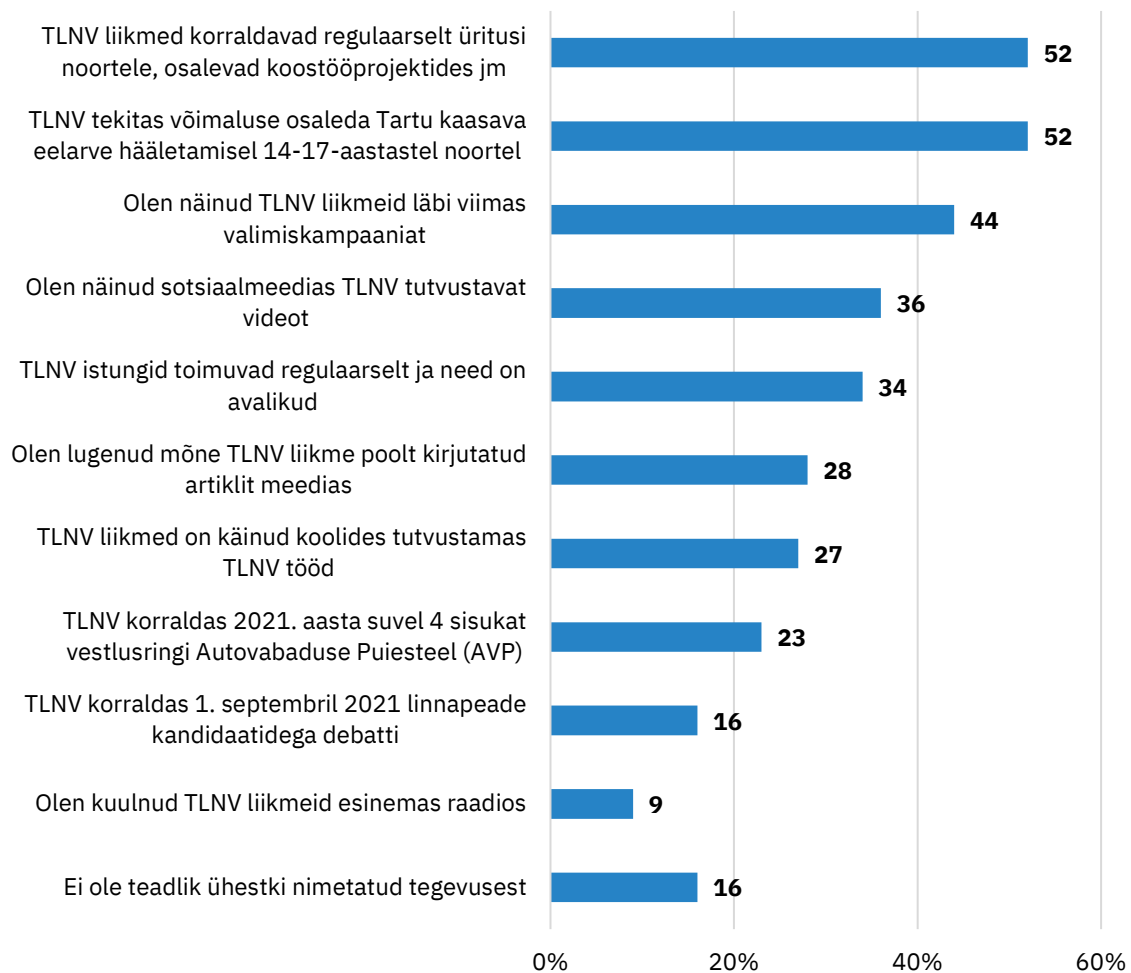
Joonis 14. Vastajate osalus TLNV töös 2022 („Kas oled osalenud ükskõik millisel viisil Tartu Linna Noortevolikogu töös, muuhulgas“) (%)

Võrreldes teise küsitlusvooru tulemusi esimesega nähtub ka selle küsimuse puhul, et vastajad on teises voorus märkimisväärselt aktiivsemad, kuna kõikide küsimuste lõikes on „jah“ või „pigem jah“ vastajate osakaal kõrgem. Nii on TLNV liikmega kohtujaid ja valimiskampaaniat toetanud vastajaid osakaalult 20 protsendipunkti võrra rohkem (vastavalt 56% vs 36% ja 51% vs 31%). TLNV liikme poolt hääletajaid oli teises küsitlusvoorus aga osakaalult 24 protsendipunkti võrra ehk enam kui kaks korda rohkem (39% vs 15%). TLNV liikmeks kandideerijate osakaal jäi suhteliselt sarnaseks (9% vs 7%). Kahe küsitlusvooru erinevused on visualiseeritud joonisel 15.

Joonis 15. Vastajate osalus TLNV töös kahes küsitlusvoorus („Kas oled osalenud ükskõik millisel viisil Tartu Linna Noortevolikogu (TLNV) töös, muuhulgas“) (%)

Lisaks uuriti, kui teadlikud on vastajad TLNV tegevustest või saavutustest, mis aitab hinnata teadlikkust TLNV tööst nii üldiselt kui ka näiteks erinevate vanuserühmade vahel. Üldiselt on näha, et teadlikkus ei ole ülemäära kõrge. Kõige sagedamini teati seda, et TLNV liikmed korraldavad regulaarselt üritusi ja osalevad koostööprojektides (52%) ning seda, et TLNV tekitab võimaluse osaleda Tartu kaasava eelarve hääletamisel noortel alates 14. eluaastast (samuti 52%). 44% vastajatest on näinud TLNV liikmeid valimiskampaaniat tegemas ja ligi kolmandik on näinud sotsiaalmeedias TLNV-d tutvustavat videot (36%) või teavad TLNV avalikest istungitest (34%).

Joonis 16. Vastajate teadlikkus erinevatest saavutustest või tegevustest 2022 („Millistest järgnevatest Tartu Linna Noortevolikogu saavutustest või tegevustest oled teadlik?“) (%)

Kahe küsitlusvooru võrdluses paistab silma kasv enamike aspektide lõikes ja suur vahe nende vastajate osakaalus, kes ei ole teadlikud ühestki nimetatud tegevusest (teises voorus 16% vs esimeses voorus 43%). Kõige suurem erinevus oli teadlikkuses TLNV rollist kaasava eelarve hääletamise vanusepiiri muutmisel, kui teises küsitlusvoorus valis selle variandi 23 protsendipunkti võrra enam osalejaid (52% vs 29%). Suur areng oli ka teadmises TLNV liikmete ürituste korraldamisest (52% vs 38%).

Fookusgrupi arutelul uuriti noortelt, mis nimetatud aspektidest võiksid olla kõige tähtsamad TLNV töös. Arvati, et selleks on oma arvamuse avaldamine, erinevatel üritustel osalemine ja küsitlustele vastamine. Üks noor vastas küsimusele järgmiselt.

„Küsitlustel osalemine on väga oluline. Lõpuks siiski, nagu varemgi sai mainitud, see legitiimsus, küsitlused aitavad [sellele] natukene kaasa. Nagu koolipsühholoogidega, kui [küsitluse] tulemused olid teada, oli natuke lihtsam volikogule nõu anda.“ (Tartu noor ja endine TLNV liige, fookusrühma arutelu)

Ühes teises rühmaarutelus toodi aga välja, et kõiki tegevusi, millest teatakse, ei osata tingimata TLNV-ga seostada. Nii näiteks ei pruugita teada, et TLNV on seotud kindlate küsitluste korraldamisega.

„Ma võib-olla olen seda [küsitlust koolipsühholoogide kättesaadavusest] täitnud. Lihtsalt tihtipeale on nii, et mulle saadetakse küsimustik ja ma ei tea, kelle poolt see on koostatud ja olen lihtsalt täitnud selle.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

TLNV töö arendamine

Vaatamata avatud küsimuste rohkusele laekus TLNV töö parandamist ja arendamist puudutavatele küsimustele ohtralt vastuseid. Täielik ülevaade kõikidest avatud vastustest on leitav isikustamata vastuste tabelist, mis on lisatud manusena aruandele (lisa 1).

TLNV töö edendamine

Ka sel aastal laekus tagasisideks küsitluste korraldamine ja arvamuse kogumine Tartu noortelt. Ootuspäraselt oli suurem osa tagasisidest sarnane eelmisel aastal esile toodud punktidega. Nii puudutas suur osa tagasisidet soovi kuulda ja näha TLNV liikmeid rohkem linnapildis, teha järjepidevat reklaami. See käsitleb endas nii sotsiaalmeedias postitamist, oma töö kohta rääkimist, tänavapildis reklaamimist jm. Nagu ka eelmisel aastal, tõid mitmed vastajad esile koolide olulisuse. Kuna küsitlustulemuste põhjalgi on kool noorte jaoks kõige olulisem koht, kust saadakse infot ümbritseva kohta (nt kõige rohkem ollakse teadlikud just õpilasomavalitsuse tegevustest), siis tuleks käia koolides TLNV tööd ja eesmärgid tutvustamas. Sama mõtte käis läbi ka mitmes rühmaarutelus.

Mainiti ka koostööd õpilasomavalitsustega ja nende kaasamist TLNV tegevustesse, näiteks seoses ürituste või info levitamise. Huvitava tähelepanekuna toodi esile, et TLNV võiks olla toeks õpilasomavalitsustele suuremate kooliüleste ürituste ja projektide elluviimisel. Kuna TLNV-l on osaliselt koole ja organisatsioone ühendava lüli roll, siis see võiks noortekogule sobida.

„Tartu koolide õpilasesindustega suhtlemine ja nende suuremate projektide toetamine.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Mitmed vastajad tõid esile soovitusi jätkata uuringute tegemist ja noorte arvamuse kaardistamist. Nii arvati ka sel korral, et avalikud TLNV küsitlused aitavad ühelt poolt mõista, millised teemad on noortele olulised ja millele TLNV võiks suuremat tähelepanu pöörata, ning teisalt kaasata ka noori (sh passiivsemaid või valimistel mitteosalenuid) otsustusprotsessidesse.

„Võib-olla veel rohkem küsitleda erinevaid Tartu noori (nt läbi google formsi) erinevatel teemadel, et saada võimalikult paljude arvamus. Hetkel väga meeldib, kui palju TLNV oma tööd instagramis kajastab, keep it going!“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Konkreetsema eesmärgina pakkus üks vastaja välja võimalust uurida noorte vaimset tervist ning arvestades TLNV eelnevate aastate edukat kogemust küsitluste läbiviimisega, võib sellega jätkamine olla üks tegevus, mille TLNV enda kanda võtab.

Kõlasid ettepanekud jätkata ürituste läbiviimise ja nendel osalemisega. Heaks näiteks on Euroopa päev, mil TLNV oli üritusel esindatud ja paistis oma tegemistega silma. Sarnased ülesastumised aitavad silma paista ja vastajate teadlikkust noortevolikogu tegemistest suurendada.

Samuti toodi jätkuvalt esile vajadust levitada infot TLNV valimiste ja kandideerimise kohta. Sellel aastal suurenenud valimistel kandideerijate ja hääletajate arv on märk, et liigutakse õiges suunas. Samuti mainis üks vastaja, et oleks kasulik rääkida enam TLNV igapäevategemistest, st mida TLNV endast kujutab, kuidas näevad välja istungid, kes ja mida istungil arutavad, kuidas osaletakse komisjonide töös jpm. Vaatamata sellele, et käib pidev töö ja palju toimetusi, võib see jääda kaugeks noortele, kes näiteks ei jälgi igapäevaselt sotsiaalmeediat või ei ole kursis TLNV töö iseloomuga.

„Noortevolikogu valimiste toimumist tuleks võib-olla laiemalt reklaamida, et iga vanuse- ja huviklassi esindajad teaksid, et on võimalus hääletada. /.../ Noortevolikogu tööst ja igapäevaelust teatakse vähe. Mõni ei pruugi mõista, miks nende töö üldse kasulik on. Noortevolikogus käsitletud teemasid tuleks noortele lähemale tuua, et nad volikogu olulisusest aru saaks ja teaks, millega nad tegelevad.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Konkreetsematest tegevustest pakkus üks vastaja välja muu hulgas rahakorje läbiviimise annetamise tarbeks, samuti vabatahtliku tegevuse, sportimise jt noortele või perele suunatud üritused, mis ei vaja suuremaid ettevalmistusi ja mida oleks lihtne ellu viia.

„Võiksid olla teemadest videod või tutvustused ja nendesse eesmärkidesse võiksid saada inimesed annetada, kui tegu on millegi täideviimisega, milleks pole vaja linnalt luba küsima. Samuti võiksid nad käia ja kutsuda ka teisi üles koos midagi tegema. Linnapilti ilusamaks tegema, lilli istutama või prügi korjama. Võiksid toimuda ka pidevalt liikumisüritused, millest teised saaksid osa võtta: matkad, kõnnitiirud, jooksud, koertega koos jalutamine nt vms, eesmärgiks oleks tervisliku eluviisi propageerimine. Samuti võiks tegeleda nt mängude korraldamisega või siis mingite kampaaniatega, et kasutame ära kõik toidu külmkapis või poes vms.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

„Rohkem levitada erinevate reklaamide, sotsiaalmeedia kaudu infot selle kohta, miks TLNV hea on ja miks sellega oleks kasulik liituda, korraldada suuremaid üritusi, infopäevi (nt. orienteerumismängud vms), kus saab noortevolikoguga lähemalt tutvavaks.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Suhtlus noortega sai vastajatelt positiivset tagasisidet ning kiideti aktiivset sotsiaalmeedia haldamist ja üritustel osalemist. Samas mainiti, et oluline on hoida suhtluse regulaarsust, st jätta võimalikult lühikesed pausid erinevate planeeritud tegevuste ja üritustel osalemise vahele.

„Ma ei ole feedis näinud ise [TLNV infot]. Nende info on pigem otsitav kui [kergesti] leitav.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Muudest ettepanekutest toodi esile näiteks noorte tööhõive olulisust ja TLNV võimalikku rolli selles.

„Noorte tööhõivega tegelemine, kuna see on Euroopa üks suurimaid tööhõive probleeme. Rohkem koostööd ka noorteorganisatsioonidega, mis võimaldaks endale rohkem valimiskonda kasvatada ja ka infot levitada nii et see jõuaks rohkemate noorteni.“ (vastaja ,ankeetküsitlus)

Mainiti ka seda, et kasulik oleks välja tuua, kuidas TLNV liikmed protsessist kasu saavad ja milliseid oskusi arendavad. See kattub osaliselt juba olemasoleva infopaketi noortevolikogu kandidaadile⁴, milles selgitatakse lahti kandideerimise põhimõtteid,

⁴ Näiteks 2022. aasta kandideerimise infopakett:
https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Infopakett%20Tartu%20Linna%20Noortevolikogu%20kandidaatidele%206.12.2021_artw.pdf

vajalikke samme ja sellega kaasnevaid kohustusi. Küll aga oleks kasulik ka ülevaate lisamine, mis rõhutaks asjaolu, miks on TLNV oluline ning milliseid oskusi ja teadmisi protsessis saadakse.

Ühe vastaja sõnul oleks kasulik ka valimiskampaania käigus antud lubaduste kaardistamine ja nendest aru andmine. See aitaks kaasa kampaania kvaliteedi tõstmisele⁵ ja tagaks parema ülevaate tehtud tööst nii TLNV liikmete kui ka Tartu noorte jaoks.

„Arvan, et valimiskampaaniate käigus välja öeldud lubaduste täide viimisel peaks olema mingi kontroll, näiteks peaksid liikmed iga kuu protsessi enda eesmärgi poole reflekteerima vms.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Sellise kontrolli teostamiseks on mitu võimalust. Näiteks võib lubadusi avalikustada, kirjutades TLNV kodulehele iga koosseisu liikme kõrvale tema antud lubadused. Samuti võib iga liikme puhul kaaluda sotsiaalmeedia kaudu tulemustest rääkimist, st teatud regulaarsusega oma tegevustest rääkimine ja kokkuvõtete tegemine.

Muudest ettepanekutest kõlas vajadus kaasata tegevustesse rohkem noori, kes ei kuulu TLNV koosseisu, jagada rohkem infot, kes ja kuidas saab kandideerida TLNV liikmeks, pikendada liikmete mandaati, konkreetsemate eesmärkide ja nende poole liikumise kava seadmist, teavituste ja muude kampaaniate või kõiki noori kaasavate tegevuste korraldamist.

Nähtavus

Eraldi puudutas küsitlus tagasisidet TLNV nähtavusele. Eesmärgiks oli koguda vastajate mõtteid, kuidas nende silmis võiks noortevolikogu nähtavust suurendada. Siinkohal tasub mainida, et sarnaselt eelmisele küsimusele kattusid vastajate seisukohad ja arvamused paljuski eelmisel aastal öelduga. Siiski antakse alljärgnevalt lühiülevaade põhilistest mõtetest, mida ettepanekutena kirjeldati.

Suur osa tagasisidest keskendus koolidele. Nii sooviti, et TLNV liikmed räägiks oma tegevustest ja organisatsioonist koolides, et liikmed käiksid rohkem esinemas ja tutvustaksid end õpilastele. Samuti toodi esile koostööd õpilasomavalitsustega ning ka klassijuhatajate ja aineõpetajatega, kes saavad oma tunnis infot noortevolikogu, kandideerimise, eesmärkide vms kohta rääkida.

⁵ Oma valimislubadustest aru andmine paneks noori mõtlema antavate lubaduste üle ja kaaluma realistlike lubaduste ja eesmärkide seadmist valimiste ajal.

„Võibolla koolides käia tutvustamas, sest koolis meil ei olnud avalikku tutvustamist, ainult läbi õpilasesinduse.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Konkreetsematest soovitudest toodi esile, et Tartu koolidesse võiks riputada plakateid ürituste ja kandideerimise kohta. See aitaks tõsta teadlikkust sellest, millega tegelevad noortevolikogu liikmed, ning meelitada õpilasi kandideerima TLNV liikmeks.

„Koolides võiksid olla mingid tutvustavad plakatid vms.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

„Nt koolidesse panna plakateid kandideerimisinfoga.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Mainiti ka võimalust riputada infot ürituste kohta Kultuuriaknasse.

“Ma tean mitut inimest, kes alati vaatavad Kultuuriakent ja äkki kui sinna infot kirja panna, siis see oleks ka hea allikas, kust inimesed infot vaatavad.” (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Lisaks hinnati olulisena ka infolistide ja õpilaslehtede kaudu info levitamist. Siinkohal on oluline pöörata tähelepanu kooli ajalehtedele/infokirjadele, mis võivad olla heaks info levitamise allikaks. Kindlasti ei tasu tähelepanuta jätta ka ülikoole, sest ka seal levib info sageli üldiste infokirjade ja instituutide kaudu. Eriti oluline on see juhul, kui soovitakse kaasata tegevustesse ka juba gümnaasiumiastme lõpetanud noori.

„Kooli meilid ja ühismeedia, võib olla ka tutvumisõhtud kus räägitakse kogu tegemistest.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Palju tagasisidet sai ka sotsiaalmeedia kasutus, mis oli üks populaarsemaid soovitusi teadlikkuse ja nähtavuse tõstmiseks. Ühelt poolt näitab see, et kuigi sotsiaalmeedia kasutus on olnud aktiivne, saab seda teha veelgi rohkem. Näiteks võib tõsta postitamise sagedust ja rikastada sisu rääkides erinevatest aspektidest, mis TLNV tööd puudutavad (sh liikmetest).

„Jagada sotsiaalmeedias rohkem informatsiooni volikogu töö ja liikmete kohta, kasutada aktiivsemalt Facebooki ja Instagami reklaamivõimalusi.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

See haakub otseselt ühe vastaja ettepanekuga jagada sotsiaalmeedias rohkem infot koosseisu kohtumistel arutatud küsimustest, st mis teemasid püstitati, mida arutati ja mis kokkulepetele jõuti. Kuigi antud info on protokollides kajastatud, ei jõua nende lugemiseni sugugi kõik noored.

„Tuleks rohkem tähelepanu juhtida Noortevolikogu igapäevasele tegevusele, võimalustele, mis kaasnevad sinna kandideerimisega ning tuua ürituste korraldamisel korraldaja nime rohkem välja. Reklaam võiks peale sotsiaalmeedia kindlate reklaamiks mõeldud kontode levida ka muudmoodi, et see jõuaks suurema sihtgrupini.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Mitmed vastajad pakkusid võimalust tellida välireklaame, mis oleks samuti üks võimalus, kuidas oma sõnumitega jõuda nii noorte kui ka vanemate inimesteni. Suurem kajastus meediaväljaannetes (nt Tartu Postimees) oleks kuvandile samuti kasulik. Fookusrühma arutelul osalenud noored mainisid ka võimalust levitada plakateid kohtades, kus noori kõige sagedamini kohata võib, näiteks raamatukogudes. Küll aga on oluline meeles pidada nende nähtavust.

„Rohkem tutvustavaid plakateid tänavatele.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

„Raamatukogudes, kui on laua peal näiteks plakatid, st kui on nähtavates kohtades, siis jääks [reklaam silma].“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Mainiti ka vajadust külastada erinevaid üritusi, seminare, messe jm sarnaseid ettevõtmisi, kus võib tekkida võimalus olla nähtav, suhelda noortega ning rääkida TLNV eesmärkidest, tööst ja võimalusest kaasa lüüa. Koostöö teiste noorteorganisatsioonidega, mis samuti noorteüritusi korraldavad, tuleks kindlasti kasuks.

Mainiti ka olulisust luua selgem seos ürituste/tegevuste ja TLNV rolli vahel. Teisisõnu võiks igale korraldatud või ellu viidud tegevusele olla tugev järelkommunikatsioon, mis teeks selgeks, millal ja kus TLNV osales, mida tehti ning mida saavutati. Lisaks nähtavuse suurendamisele aitab see luua paremat ülevaadet noortevolikogu tegevustest Tartu noorte jaoks.

*„Võiks paremini reklaamida saavutusi ja üritusi kui Noortevolikogu tegudena.“
(vastaja, ankeetküsitlus)*

Samuti mainiti, et TLNV võiks kaaluda oma TikToki konto loomist. Arvestades TikToki populaarsust ja asjaolu, et nii mõnelgi noortevolikogul ja noortekeskusel Eestis on oma TikTok olemas⁶, võib see pakkuda vaheldust Instagrami ja Facebooki platvormidele.

„Ma ei tea, kas see on juba olemas, aga äkki teha TikTok konto. Kellegile noortevolikogust kindlasti meeldiks seda kontot juhtida ja niimoodi võib info lihtsamini noortele jõuda.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Muude ettepanekute seas kõlasid veel mõtted reklaamida end suunamudijate postituste kaudu, jagada kleepse ja pisimeeneid, teha kaasavaid üritusi, viia läbi otseülekandeid, auhindade loosimisi jm.

Eesmärk ja ülesanded

Lisaks uuriti noortelt, mis võiksid olla Tartu Linna Noortevolikogu eesmärk, ülesanded ja fookus. Laias plaanis jäid soovitusel juba kehtivate noortevolikogu eesmärkide ja ülesannete piiridesse. Nii mainitigi, et TLNV võiks jätkata noorte huvide esindamist, seista noorte heaolu ja võimaluste eest. Selle alla kuulub muu hulgas Tartu linna elu edendamine, et muuta see atraktiivseks ja kaasaegseks, parandada elukeskkonda noorte huve silmas pidades, muuta linn noortesõbralikumaks ja teha noorte hääl kuuldavaks volikogus ja linnavalitsuses.

Küll aga olid mõned teemad, mida puudutati enam. Näiteks on mitme osaleja arvates oluline pöörata suuremat tähelepanu ja rääkida kaasa avaliku linnaruumi teemadel. Näiteks võiksid noored rääkida kaasa inimkesksete lahenduste väljatöötamises (sh Autovabaduse puiestee) ja võtta linnaruumi küsimus suurema fookuse alla.

„Suurendada teadlikkust linnaruumist, ning kutsuda üles kõiki valesti parkijaid välja kutsuma, et inimeste ruum jääks inimestele.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

*„Linnaruumi kujundamine ja noortele uute võimaluste ja kogemuste loomine.“
(vastaja, ankeetküsitlus)*

⁶ Näiteks Maardu Noortevolikogu, Tartu Noorsootöö Keskus, Kadrina Noortekeskus jt.

Mitmed vastajad arvasid, et oleks asjakohane keskenduda oma töös ka aktuaalsetele sotsiaalprobleemidele ja nende lahendamisele noorte seas. Näiteks kõlas üleskutse pöörata tähelepanu vägivaldale ja selle ennetamisele.

„Saada noored koostöösse, ennetada vägivald noorte seas, näidata et kõik on võrdsed.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Samuti arvati, et fookuseks võiks olla roheline keskkond ja noorte õppimisega seonduvad aspektid, näiteks õpimotivatsiooni suurendamist toetavad tegevused. Seda võivad toetada näiteks üritused, mis oleksid suunatud õppimise propageerimisele ning selle olulisusele.

„Edendada noorte elu, püüelda rohelisema ja keskkonnasõbralikumana Tartu poole, suurendada noorte õpimotivatsiooni.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Tagasisides jäi kõlama ka vaimse tervise parandamisega tegelemise vajadus. Arvati, et seegi peaks olema teema, millele tähelepanu suunata. Arvestades, et teadlikkus vaimsest tervisest ja selle tähtsus noorte jaoks on suurem, võiks vastajate arvates TLNV võtta selle üheks olulisemaks aspektiks oma töös.

„Parandada üleüldist noorte heaolu (sh nt vaimne tervis!). Anda mõistat, et noortel on ideed ja hääl.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Ühe vastaja hinnangul on oluline pidada meeles, et Tartus elab väga erinevaid noori, st erineva emakeele, kultuuri, päritolu ja taustaga. Samuti on sõltuvalt vanusest noortel sageli erinevad huvid ja eelistused. Seega on omakorda oluline, et võimalikult erinevad noored ja nende mõtted oleksid noortevolikogu tööprotsessis arvestatud.

„Noortevolikogu liikmed peaksid suhtlema võimalikult erinevate noortegruppidega ning üldiseid soovide noortevolikogus kajastama ning päris volikoguga mõtteid jagama.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Ka koostöö päris volikoguga on eesmärkide täitmiseks oluline. Kui rääkida koostööst volikoguga, siis kõlas mõte, et TLNV võiks hoida fookuses ka neid teemasid, millele volikogul ja linnavalitsusel sageli aega pole.

„Noorte kaasamine linnajuhtimisse, noorte arvamuse kuuldavaks tegemine. Noortevolikogu saaks olla justkui ühenduslüli noorte ja päris volikogu vahel.“
(vastaja, ankeetküsitlus)

„Aidata vajadusel linna volikogu ja anda mõni nõuanne, mille peale võibolla täiskasvanud inimene ei tule.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

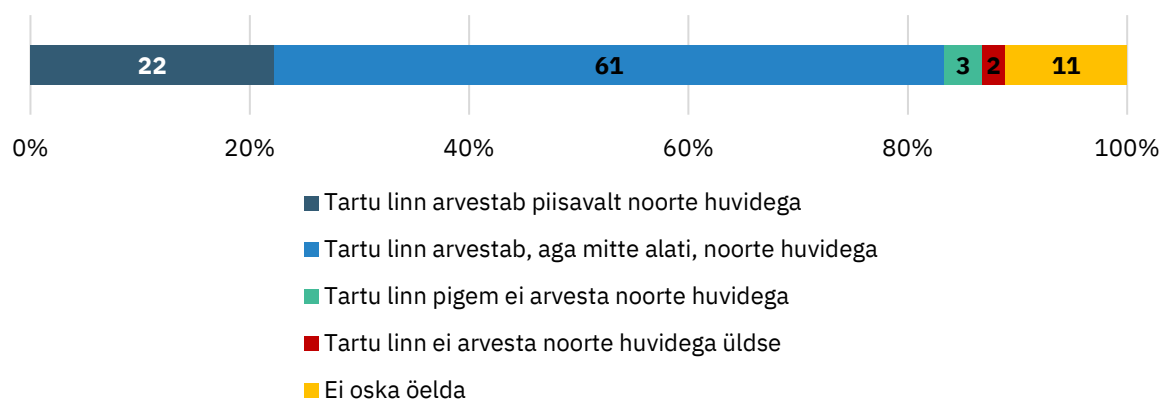
Samuti toodi esile haridusteema olulisust ning ühe ettepanekuna sooviti, et ka selles valdkonnas oleks noorte hääl paremini esindatud.

„Haridusotsustes kaasärääkimine, noortele õpi- ja töökogemuse võimaluste tekitamine läbi projektide.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Lisaks mainiti eesmärgidena ka sideme loomist Tartu valitsuse ja noortevolikogu vahel, tutvustada linnavalitsust ja volikogu sellest huvitatud noortele, suunata noortele mõeldud infot ning pakkuda noortele aktiivsete ja kaasavate tegevuste võimalusi. Läbivalt sooviti, et noortel võiks olla rohkem võimalusi linna ettevõtmistes kaasa rääkida ja häält kuuldavaks teha, mis omakorda tähendab, et vajadus TLNV tegevuste ja noorte esindamise järele on tajutav.

Noorte huvidega arvestamine, olemasolevad võimalused ja kaasamine

Kui vaadata noorte seisukohti selle osas, kuidas arvestatakse nende hinnangul noorte huvidega, siis tulemused on optimistlikud. Nii arvas 83%, et Tartu linn pigem arvestab noorte huvidega.

Joonis 17. Vastajate hinnang nende huvidega arvestamisele linna juhtimisel 2022 („Milline on Sinu kui Tartus elava/õppiva noore hinnang sellele, kuidas Tartu linna juhtimisel noorte huvidega arvestatakse?“) (%)

Seda küsimust oli vastajatel võimalik avatud vastusena ka täpsustada. Mitmed kasutasid võimalust ja märkisid neid kõnetavaid aspekte, millele noortevolikogu ja Tartu linn võiksid rohkem tähelepanu pöörata. Üheks neist oli ühistranspordi teema. Avaldati soovi näha tulevikus suurema soodustusega või tasuta ühistranspordivõimalust noortele. Ühe vastaja hinnangul võiks lahenduseks olla eraldi noorte soodustus, mis poleks seotud õpilaspileti, vaid vanusega. Lisaks sellele kõlas mõte pakkuda õpilastele toidutoetusi ja tõsta teadlikkust stipendiumivõimalustest.

„Bussitransport võiks olla õpilastele tasuta, paljud ei jõua käia kooli kõrvalt tööl ja eriti kahju on kui siis tehakse trahv, et pole piletit. Üldse hea kui bussiga sõidetakse, see on linnaruumile kasulik ja roheline- seda peaks rohkem toetama. Koolitoit võiks ka olla tasuta, samuti kui minnakse ülikooli, siis võiks olla toidu toetus, sest põhimõtteliselt läheb tudengil ülikooli kohvikus või raamatukogus söömisele iga päev 6€. Rohkem võiks reklaamida ka stipendiumi saamise võimalusi.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Nii mõnigi mainis huviringide olulisust, muu hulgas pakuti, et huviringides käimine võiks olla soodsam. Seda näiteks vähesema sissetulekuga peredele ja võimaluse korral ka teistele noortele.

*„Lastele kes kasvavad suurtes/vaeses peredes huviringid odavamaks teha.“
(vastaja, ankeetküsitlus)*

Kõlas ka mõte, et võiks tõsta linna panust noorte haridusse. Näiteks toodi esile, et linn võiks toetada ekskursioonide läbiviimist. Samuti arvati, et linna enda kanalites ja lehtedel võiks olla rohkem infot erinevate võimaluste kohta noortele, sh töö, üritused jm.

„Linn võiks koole rohkem toetada rahaliselt (nt. maksta suurema osa ekskursioonide eest).“ (vastaja, ankeetküsitlus)

„Tartu linna veebilehel võiks olla rohkem kuulutusi noortele, näiteks suvine töö, üritused jne.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Tagasisidet laekus ka rattaringluse süsteemi kohta. Nimelt avaldati soovi, et rattaringlus võiks olla kättesaadav ka alla 14-aastastele, kes seda kasutada saaksid.

„Teha võimalikuks ka noortematel kui 14 Tartu ratastega sõita.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Kui vaadata veel muid vastuseid, siis sooviti näiteks spordiplatsi Raadile, erinevaid küsimustikke noorte seas, paremat teavitust noori puudutavate otsuste kohta ja töövõimalusi.

Kuigi TLNV liikmetel pole võimalik kõikidele muredele tähelepanu pöörata, on pakutud ideed siiski heaks mõttekohaks, millest noortega tulevikus vestelda ja mida oma töös meeles pidada.

Avalikus elus kaasärääkimine

Avalikus elus kaasärääkimise osas olid pea pooled noored veendunud, et neil on olemas viis või võimalus, kuidas seda teha. Võrreldes eelmise aastaga pole tulemus muutunud ning jäi samuti 47% peale. Küll aga suurenes nende noorte arv, kes märkisid, et ei tunne, et neil oleks see viis või võimalus olemas. See number aga suurenes just nende arvelt, kes ei osanud küsimusele vastata (eelmisel aastal 29% ning sel aastal 25%).

Joonis 18. Vastajate tunnetus avalikus elus kaasa rääkimisest 2022 („Kas tunned, et sul on olemas viis/võimalus, mille kaudu saaksid soovi korral ja vajadusel oma ideed ja arvamust linnas toimuva kohta avaldada?“) (%)

Kuna noortel oli võimalus täpsustada oma vastust, siis mainiti, et peamiseks kohaks, mille kaudu saab arvamust avaldada, on õpilasesindus ja TLNV.

„Saan mingis mõttes kaasa rääkida läbi õpilasesinduse ja mul on võimalus kandideerida noirtevolikogusse.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Nii mõnigi mainis, et kaasärääkimise platvormiks on ka sotsiaalmeedia ja internet, kus liigub palju olulist infot ning on võimalik leida olulisi kontakte. Küll aga tuli esile ka anonüümsuse olulisus noorte jaoks, eriti vastuoluliste teemade puhul.

„Võibolla sotsiaalmeedias teha postitusi või kohta, kus saaks anonüümselt asju kirjutada. /.../ Mõnikord ma tahaks enda anonüümsust hoida mõne küsimuse puhul, kui on riskantne postitus või arvamus.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Mitmed arvasid, et lisaks teadmatusete sellest, kuhu poole pöörduda, oli probleemiks ka julguse puudumine.

*„Ma ei ole kindel, et tean täpselt, kuhu oma soovi avaldamiseks pöörduda, aga samas hetkel ei ole ma ka proovinud, ilmselt kuidagi ikka saaks tegelikult.“
(vastaja, ankeetküsitlus)*

Vastustest tuli esile ka võimalus kirjutada rubriiki „Ametnik vastab“ ning saada küsimusele vastus sealt. Kuid siinkohal tasub pöörata tähelepanu sellele, kuidas see pöördumine probleemi või murekohta lahendab.

„Tehniliselt saaks nt ametnik vastab rubriiki küsimusi esitada ja võtta ühendust mõne linnav. esindajaga, aga sageli jäävad need vestlused lihtsalt tähelepanu juhtimiseks ja kaugemale ei jõua.“ (vastaja, ankeetküsitlus)

Mõni vastaja mainis, et saab küsida oma sõbralt või tuttavalt, kes on TLNV liige, mis omakorda näitab TLNV liikmete sõprade ja tuttavate olemasolu küsitlusele vastajate seas. Samuti toodi uitmõttena välja võimalus teha foorum, kus arvamus jagada.

„Võiks olla mingi foorum, kus inimesed saavad kirjutada oma arvamust ja siis inimesed saavad seda hääletada.“ (Tartu noor, fookusrühma arutelu)

Aruandes välja toodud mõtted ja ettepanekud on kokkuvõtlikud ning keskenduvad põhilistele aspektidele, mida vastajad välja tõid. Täielik ülevaade avatud vastustest ja ettepanekutest on Lisa 1 failis, mis sisaldab kõiki küsitlusele laekunud vastuseid isikustamata kujul.

KOKKUVÕTE JA SOOVITUSED

Praeguse ehk 2022. aasta tulemused näitavad mitmeid positiivseid arenguid Tartu Linna Noortevolikogu töös. Lisaks hüppeliselt kasvanud hääletajate arvule⁷ on kasvanud ka TLNV liikmeks kandideerijate arv⁸. Tegemist on olulise muutusega, mis tõstab Tartu noorte tegelikku esindatust Tartu Linna Noortevolikogu töös – ja selle tulemusena ka TLNV legitiimsust. See omakorda annab paremaid võimalusi kõnelda Tartu noorte nimel ja esindada nende häält.

Suuremat hääletajate arvu ja tuntuse kasvu viimase aasta jooksul kinnitavad ka selle aasta küsitlustulemused. Nii on kasvanud noorte teadlikkus nii TLNV olemasolust kui ka selle tegemistest, on paranenud kokkupuude TLNV liikmetega ja osalus TLNV korraldatud üritustel. Ja kuigi osaliselt võib see olla mõjutatud asjaolust, et küsitluses osalesid liikmete sõbrad ja tuttavad – mida tuli ette ka eelmise aasta küsitluses – on siiski näha positiivset tendentsi tegutsemise, oma sõnumite aktiivse levitamise ning TLNVst teadlikkuse vahel.

Küsitlustulemuste põhjal saab järeldada, et nende jaoks, kes on Tartu Linna Noortevolikogust teadlikud, on see jätkuvalt oluline esinduskogu seisukohtade ja arvamuste edendamiseks. Arvestades, et vaid 22% vastajatest arvab, et Tartu linn arvestab piisavalt noorte huvidega, võib öelda, et TLNV-l on ka tulevikus oma roll ja positsioon Tartu linna avalikus elus. Küll aga on oluline, et ka noored ise oleksid teadlikud, millega TLNV tegeleb, mida on varasemalt tehtud, mida TLNV endast kujutab, kes on selle liikmed, kuidas sinna saadakse ja miks on oluline hääletada. Nagu mainitud, siis Noortevolikogu olulisust hindavad eelkõige need, kes ise teavad ja tajuvad selle olemasolu. Seega, mida suurem arv noori osaleb TLNV töös ja hääletab, seda suurem roll, aga ka vastutus, on noortevolikogu liikmetel noorte hääle esindamisel.

Sedapuhku on lisaks aruandes välja toodud uuringu tulemustele ja vastajate tagasisidele oluline keskenduda ka edaspidi legitiimsusele, st hääletajate arvu suurendamisele, ja TLNV atraktiivsuse parandamisele, mis meelitab veelgi rohkemaid noori kandideerima TLNV liikmeks ja arendab konkurentsi.

⁷ 356 hääletajat 2022. aastal võrreldes 37 hääletajaga 2021. ja 18 hääletajaga 2020. aastal

⁸ 29 kandidaati 2022. aastal võrreldes 11 kandidaadiga 2021. ja 7 kandidaadiga 2020. aastal

Järgnevalt toome esile soovitusel, mis sel aastal esile kerkisid ja mida TLNV võiks oma töös edaspidi kaaluda. Kuna tegemist on 2021. aasta aruande jätkuaruandega, siis suurem osa küsitluse tagasisidest kattub eelmise aasta küsitlustulemustega⁹. Sedapuhku toome järgnevalt esile soovitusel ja mõtted, mis ei ole varasemalt kõlanud või vajavad eraldi tähelepanu.

Soovitused

Uuringute ja küsitluste läbiviimine – jätkata uuringute ja küsitluste läbiviimisega noorte seas. Uuringus osalenud noored olid valdavalt arvamusel, et küsitluste ja hääletuste korraldamine on üks parimaid ja tulemuslikumaid viise noorte arvamuse kogumiseks. Samuti näitavad tulemused, et huvi küsitlustes ja hääletustes osaleda on noortel olemas. Seetõttu tasub tähele panna aktuaalseid teemasid ja mõelda, kuidas ning mis viisil oleks võimalik küsitlust või hääletust (nt sotsiaalmeedias) noortele pakkuda.

Töökorraldus – oluline on hoida TLNV aktiivsena aastaringset. Järjepidevus ja regulaarsus tagavad TLNV ühtlase arengu ja edasilikumise. Ürituste läbiviimine ja nähtavus on paranenud ning need aspektid said ka uuringus osalenud noortelt positiivset tagasisidet. Kiideti ka aktiivsust sotsiaalmeedias. Selle kõigega on oluline ka jätkata.

Koolide kaasamine – on jätkuvalt oluline kaasata töösse õpetajaid ja koole. Ka teise küsitlusvooru tulemused näitavad, et kool on noortele üks olulisemaid infoallikaid. Kooli juhtkonna informeerimine ning nendega kontaktis olemine on TLNV töö ja teadlikkuse tõstmise perspektiivis üks tähtsamaid tegevusi. Lisaks info levitamisele tasub kasutada võimalusi käia koolides tutvustamas Tartu Linna Noortevolikogu. Samuti tasub jätkata ka õpilasmavalitsuste ja TLNV võrgustiku väljatöötamisega.

Kandideerimine ja TLNV liige – nii mõnegi noore jaoks jääb TLNV delegaadi täpne roll ja ülesanded kaugeks, mis võib omakorda vähendada huvi kandideerimise vastu või siis tekitada liialt kõrgeid ootusi. Tasub täiendada infot, mis puudutab TLNV delegaadiks olemist, st milliseid oskusi saadakse, miks on oluline kandideerida ja millised on selle rolli väljundid. Üheks lahenduseks on täiendada olemasolevat infopaketi dokumenti ja tuua paremini esile, mis kasu on TLNV delegaadi rollist, sh milliseid oskusi see arendab. Võib tuua näiteks varasemalt korraldatud üritusi ja tegevusi, mis ilmestaksid, mis protsessidesse TLNV liikmeid kaasatakse ja mida nad saavad korraldada.

⁹ Eelmisel aastal tehtud põhjalik ülevaade soovitustest ja viisidest, kuidas TLNV tööd arendada, on jätkuvalt aktuaalne. Vt IBS (2021). „Tartu noorte teadlikkus Tartu Linna Noortevolikogust“. *Aruanne*. <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/2022/01/TLNV-aruanne.pdf>

TLNV kohtumised – kaugeks jääb ka TLNV liikmete töö komisjonides ja kohtumistel sündinud otsused. Seega on oluline tuua kohtumiste sisu ja TLNV tööd noortele lähemale. Üheks võimalikuks lahenduseks on istungite järel postitada sotsiaalmeediasse, millest istungil räägiti, mis oli päevakorras, milles kokku lepidi jm. Kuigi istungite protokollid on avalikud, jõuavad nende lugemiseni vaid vähesed noored.

Üritused – lisaks sellele, et TLNV edendab noorte huve, on noorte jaoks oluline ka ise olla protsessidesse kaasatud. Soovitame võimaluse korral teha üritusi, mis eeldaksid noorte aktiivset osalust. Teadlikkus üritustest ja TLNV tööst on paranemas ning osaluskohtvikud on noorte seas saanud positiivset tagasisidet. Kuid lisaks sellele võib katsetada mitmekesiseid üritusi, mis oleksid suunatud TLNV populariseerimisele ja nähtavuse tõstmisele (nt orienteerumine või loosimängud).

Kommunikatsioon – soovitame keskenduda ka järelkommunikatsioonile, st rääkida ürituste ja/või tegevuste lõppedes, kus käidi, mida tehti, mida saavutati. Ei tasu peljata ka samade asjade kordamist, kuna järjepidevus aitab sõnumite levikule kaasa. Hea teadlikkus valimisea langetamisest kaasava eelarve hääletusel on ehtne näide sama sõnumi järjepideva kordamise edukusest. Samuti on jätkuvalt oluline pöörata tähelepanu müütide kummutamisele ja rõhutada TLNV olulisi aspekte. Näiteks on oluline tutvustada TLNV-d kui noorsootöö üht haru, mis ei esinda erakondlikke ega poliitilisi huve, kuna endiselt on levimas väärarusaamad TLNV ja selle rolli kohta.